БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 154 (8374) | 1957 оной июлиин 2, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Худөөгэй агитатор

Коммунистическэ партиин политикые олон түмэн ажалшадта тайлбарилан ойлгуулха, коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэ тэдэниие эмхидхэн жагсааха гээшэ тон хүндэтэй хэрэг мүн. Олониитын ушар ёһо улам һайнаар мэдэдэг болохо тудам, коммунистическэ ёһоор ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгэй амжалтатай байха тудам коммунизм тээшэ улам түргэнөөр дабшаха байнабди.

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, арадай байдал улам һайжаруулхын, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандуулхын түлөө советскэ хүнүүд түрэл партиингаа хүтэлбэреэр ехэ дэбжэлтэтэйгээр тэмсэжэ байна. Энэ тэмсэлдэ ажалшадые улам эмхитэйгээр жагсааха талаар агитаторнууд ехэ үүргэ дүүргэдэг.

Агитаторнууд өөһэдынгөө хүндэтэй, харюусалгатай үүргэ эрхимээр дүүргэхын тулада ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа дүршэхэ, арад түмэндэ хандажа, большевистскэ үнэн үгэнүүдые хүн бүхэндэ ойлгуулжа шадаха зэргэтэй гээшэ.

Уялгадаа харюусалгатайгаар хандадаг, шадамар бэрхэ агитаторнууд республикымнай аймагуудта яһала олон. Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй харьяата «Гигант» колхозой 4-дэхи комплексно бригадын гэшүүн коммунист Севастьян Гурьянович Павлуцкий малай фермэ дээрэ агитатораар хүдэлдэг. Энэ нүхэр хэдэн жэл соо агитатораар ябажа дүршэлтэй болонхой. Хүнүүдтэ аятайгаар хандадаг, ойлгууламжын хүдэлмэри үдэр бүри шадамараар ябуулдаг. Ороной, республикын, аймагай болон колхозойнгоо үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудые тайлбарилхадаа, тэрэнээ фермын дүүргэхэ тодорхой зорилготой һайнаар холбодог юм. Атомна ба водородно зэбсэг хорихо тухай, хонин ажалаа саашадань хүгжөөжэ, нооһо бүри ехээр хайшалжа абадаг болохо, орон доторнай абтадаг һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тухай асуудалнуудаар нүхэр Павлуцкий һонин хөөрэлдөөнүүдые һүүлэй үедэ үнгэргөө. Тиихэдээ нютагайнгаа, фермынгээ арга боломжонууд тухай хэлэлсэдэг, хөөрөөниинь бодото тодорхой боложо үгэдэг юм. Мүн харуулан ойлгуулха агитаци һайнаар эмхидхэнэ. Севастьян Гурьянович агитаци хэхэ мэргэжэл бүри һайнаар шудалхын тулада ном дэбтэр, газетэ, журнал хододоо уншадаг, агитаторай семинарнуудта ябадаг, гадна гол ажалдаа өөрөө, һайн үльгэр жэшээ харуулдаг.

Коммунист-агитатор нүхэр Павлуцкиин ябуулдаг ойлгууламжын хүдэлмэри һайн үрэ дүн харуулжа, фермын ажал хэрэгтэ нүлөөлдэг байһаниинь сохомтой. Энэ фермын һаалишад һү һаалгаар МТС-эйнгээ харьяата колхозуудай фермэнүүдэй дунда нэгэдэхи һуури эзэлжэ ябана.

Кударын аймагай «Путь Октябрья» колхозой коммунистнууд-агитаторнууд И. Дорофеев, И. Яковлев, И. Климов, Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ артелиин агитаторнууд Ж. Раднаев, В. Аюшеев болон республикымнай бусад олон агитаторнууд ниитэ-политическэ ехэ хүдэлмэри хэдэг.

Гэхэтэй хамта худөөгэй зоной дунда политическэ хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ горьтой дутуунууд бии. Илангаяа холын бэлшээридэ малаа гаргаад хаража байһан һаалишад болон бусад малшадай дунда политическэ хүдэлмэри һулаар табигданхай. Тиихэдэ зарим агитаторнууд өөһэдынгөө уялгада ёһо тэдыгээр хандажа, һонигүй, нютагай байдалтай холбоогүй юрэнхы хөөрэлдөө үнгэргөөд гү, али газетэ миил уншажа үгөөд хүдэлмэреэ хизаарладаг. Жэшээлхэдэ, Баргажанай аймагай Баянголой сомоной Карл Марксын, Уланай сомоной Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай мал Хара-Уһан гэжэ холын бэлшээридэ зунай үедэ гаранхай. Теэд, тэндэхи малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һулаар табигданхай. Тэндэ улаан булан түхеэрэгдээгүй. Кабанскын аймагай Калесовско сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ артелиин малшад зунай үедэ Сэлэнгын арал дээрэ малаа гарганхай. Теэд, тэндэ агитаторнууд ошоходоо ёһын туладa газетэ уншажа үгөөд лэ ябашадаг. Сэлэнгын аймагай Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин агитколлектив 30 гаран агитаторһаа бүридэнэ. Зүгөөр, тэдэнэй зариманиинь саарһан дээрэ тоологдоно. Адаг гэжэ нютагта байдаг 10 һаалишадай дунда агитатор нүхэр Д.-Д. Бальчинов ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй аад, һүүлэй 3 һара соо хөөрэлдөө хээгүй. Иимэ баримтануудые ондоо тээһээшье дурдажа болохо байна.

Ажалшадай ушар ёһо мэдэхэ ябадал улам дээшэлүүлжэ, ажахын политическэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ арад зониие элсүүлэн эмхидхэхэ үүргэеэ агитаторнуудай эрхимээр дүүргэхын тулада агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд тэдэндэ хододоо туһалжа, хүдэлмэриень үдэр бүри хинажа байха зэргэтэй. Тиихын тулада семинарнууд тэдэнтэй үнгэргэгдэдэг байха болоно.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха шадабаряа саг үргэлжэ дээшэлүүлхые оролдохо тудамаа орон дотор абтадаг һү, мяха тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ, хонин ажалаа саашадань хүгжөөхэ, нооһо бүри ехээр хайшалан абаха зорилгонуудые шиидхэлгэдэ худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые элсүүлхэ үүргэеэ агитаторнууд бүри амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха байна. Эдэ хүндэтэй үүргэеэ бэелүүлгэдэнь агитаторнууд болон агитколлективүүдтэ партиин айкомууд туһалха, хүдэлмэриинь залан ударидаха зэргэтэй.

Һайн ургаса абахамнай

(Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой луговод Д. Буерачнын хөөрэһэнһөө)

Сабшалангай газарые уһалжа эхилһээр би 20-ёод жэл болооб. Эгээн түрүүн сабшалангай газарые харганааһаа, шулуунһаа болон бусад бог буртагһаа сэбэрлэхэ хэрэгтэй. Һүүлээрнь 2—3 дахин уһалха, нютагай үтэгжүүлгэ—пеэшэнэй үнэһэ, наг шэбхэ гаргаха ёһотой. Иимэ хүдэлмэри сабшалан дээрэ жэл бүри хэгдэдэг. Мүнөө колхоздомнай 6 хүнһөө бүридэһэн луговодческо звено эмхидхэгдэнхэй. Энэ звенодо 510 гектар сабшалан даалгажа үгтэнхэй. Тиихэдэ тус звенодо хэрэгтэй зэр зэмсэгүүд, морид даалгагданхай.

Үбэлэй үедэ бидэнэр 6 хүн зандаа байдаггүй, харин 10 гаран хүн болошодогбди. Эдэ зонууднай хүйтэнэй үедэ наг шэбхэ, мүльһэ сабшалан дээрээ гаргана бшуу. Мүнөө үбэлдөө, хабартаа Заречка, Алтан Манжа гэжэ газарнуудай сабшалангуудта хоёр мянга гаран шарга наг шэбхэ гаргаабди. Энэ үнэтэ үтэгжүүлгэеэ сабшалан дээгүүрээ тараагаад, һүүлээрнь уһалаабди. Удаань тэрэ наг шэбхээ газартань шэнгээхын тула тракторна балуураар буталһан байнабди.

Түрүүшынгээ уһалалга апрелиин 20-һоо эхилээд, майн 25-да дүүргээбди. Энэ хугасаа соо 500 гаран гектар сабшалан уһалагдаа. Хоёрдохи уһалалгаяа июниин 5-да дүүргэһэн байнабди. Сабшалан уһалхадаа, Манжа горхонһоо һубаг малтанабди. Эндэ жэл бүри уһаниинь элбэг байдаг.

Гадна, энэ горхоной уһа халяажа, сабшалан дээрэ үбэлдөө 80 мянган кубометр тошон хүргэһэн байнабди.

Манай звеногойхид мүнөө сабшалангаа гурбадахяа уһалхаяа бэлэдхэжэ байна. Ногооной үдхэнөөр ургахынь, хүрьһэндэнь агаарай һайнаар орохынь тула 110 гектар сабшалангые тракторна борнойгоор борнойлһон байнабди. Мүнөө энэ сабшалангаймнай ногоон һайнаар гаража байна.

Жэлэй ошохо тума уһалагдадаг талмаймнай үргэдэхэ юм. Жэшээнь, мүнөө жэлдэ «Низовая городьба» гэжэ газарта канава шэнээр татаһан байнабди.

Сабшалан уһалхын тула хэгдэһэн эдэ хэмжээ-ябуулгануйднай аша үрэеэ харуулха аабза гэжэ һанагдана. Энэ жэлдэ колхозойнгоо бүхы сабшалан дээрэһээ дунда жэшээгээр гектар бүриин 15—20 центнер үбһэ абаха хүсэлэнтэйбди. Тиихэдэ, уһалагдадаг үбэлжөөнэй сабшалангууд дээрэһээ га бүриин 60—70 центнер үбһэ абаха уялгатайбди.

Гэбэшье, манай колхоздо сабшалан һайжаруулха тухай асуудал һайса шиидхэгдэнэгүй. Сэхыень хэлэхэдэ, колхозой правлени, партийна организаци луговодуудай ажал хүдэлмэриие һонирходоггүй, тэдэнэртэ һайса ажаллаха таарамжатай арга боломжо байгуулдаггүй. Жэшээнь, манай эндэ хабартаа мал сабшалан дээгүүр орой болотор бэлшэдэг.

Сабшалан дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргаха гэхэдэмнай мори, машина хомор байдаг.

Луговодууд хадаа уһан соо ажалладаг хүнүүд гээшэ. Тиимэ дээрэһээ бидэнэртэ резинэ сабхи, бээлэй, брезентэ самса мэтын хубсаһа хэрэгтэй байгаа. Теэд манай колхозой правлени иимэ хубсаһаар маниие хангадаггүй.

Набша намаа суглуулна

Үбһэ тэжээлээр балай дуталдадаггүйшье һаа, Түнхэнэй колхозууд һүүлэй жэлнүүдтэ хуһа бургааһанай набша мүшэр ехээр хухалжа, ногоноор хатаагаад, хадагалжа абадаг болоо. Юундэб гэхэдэ, һайнаар дарагдаһан, хатаагдаһан набша мүшэрые хони ямаад аргагүйгөөр дуралжа, амтархажа эдидэг байна бшуу. Модоной намаа набша соо малай бэедэ шухала хэрэгтэй элдэб витаминууд—шэмэтэ бодосууд элбэг байдаг ха юм. Зүгөөр, набшаһата тэжээлые эртэ байхада, модоной набша мүшэрэй үшөө хатуужашоогүй, нарай зөөлэн байхадань хухалаад, хадагалжа абаха хэрэгтэй.

Урда урда жэлнүүдэйнгээ дүй дүршэлөөр мүнөө жэлдэ аймагай колхозууд набшаһата тэжээлые баһал эртэнһээ бэлдэжэ захалаа. Мүнөө колхоз бүхэндэ модоной набша мүшэр хухалагдажа байнхай. Аймагай эмхи зургаанууд болон предприятинууд шефтээ абаһан колхозуудтаа энэ хүдэлмэридэнь туһална. Шефтээ абаһан Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хамта 300 центнер эрхим шанартай набшаһата тэжээл бэлдэжэ үгэхэ уялга абаад, хэлхеэ холбооной аймагай конторо набшаһата тэжээл бэлдэлгэдэ үдэр бүри 10—15 хүниие гаргана. Хухалһан набша мүшэрнүүдээ баглаанууд болгожо холбоод, һүүдэр газарта хэгдэһэн тээгүүдтэ үлгэжэ гү, али тусхай сахада соможо хатаана.

Мүн тэрэшэлэн XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо набша-мүшэр эмхитэйгээр хухалагдажа байна.

П. Дёмин.

Колхозой түрүү хонишон

— Дарижап Дамбаева колхозоймнай түрүү ажалша бэрхэ малшадай нэгэн гээшэ даа,—гэжэ Хориин аймагай «Улаан-Одон» колхозой ОТФ-е даагша Бато-Цырен Дугарович Дугаров омогорхон хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье Дарижап Дамбаева магтуулхаар болоһон, аймагай түрүү хонишодой нэгэн юм. Түрэл нютагтаа колхозой тогтоһон сагһаа хойшо мал ажалда хүдэлнэ, тэрэнэйнгээ 26 жэлдэнь хонин һүрэг харууһалаа юм. Энэ үе соогоо нилээд олон хурьга абажа түлжүүлээ. Хониной үүлтэр һайжаруулжа, нооһо ехээр абадаг болохын түлөө олон жэлэйнгээ ажалай баян дүй дүршэл хэрэглэжэ оролдолго хэшээлтэйгээр ажаллаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ 500 толгой эхэ хони харууһалжа, хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлһэн, тиихэдэ тус бүриһөөнь дунда зэргээр 3,9 килограмм нооһо хайшалһан юм.

Энэ жэлдэ Дарижап Дамбаева харууһалжа байһан хонидоо тобир тарганаар ондо оруулжа, абаһан түлнүүдээ һайнаар түлжүүлээ юм. Мүнөө хонидойнь нооһон хайшалагдажа байна. Дунда зэргээр хонин бүриһөө 4,2 килограмм нарин ба нарибтар нооһо абтахаар багсаагдана.

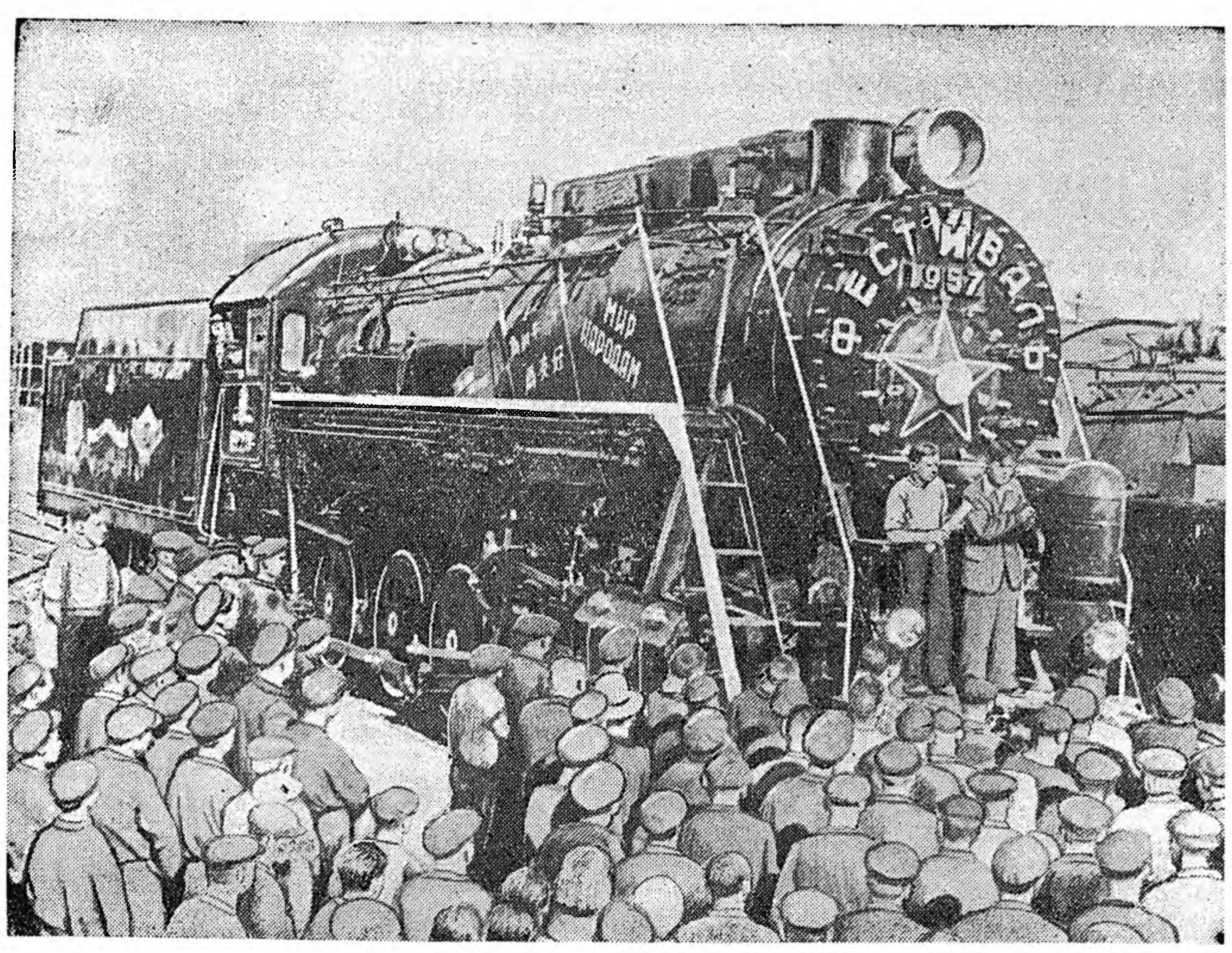
Зургаадахи табанжэлэй дүүрэтэр хонидой тоо толгойе хоёр дахин олошоруулжа, нооһо абалгые ехэдхэхэ тушаа парти, правительствынгаа уряалтай һайшаан танилсаха зуураа колхозой түрүү хонишон Дарижап Дамбаева 1960 ондо отарынгаа хонидой тоо толгойе гурба дахин олошоруулжа, хонин бүриһөө 4,8 килограмм нооһо хайшалха уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дарижап Дамбаева.

Ц. Дандаровай текст, **А. Мантаевай** фото.

Манай республикын һонин

Фестивальда бэлэг

Улан-Удын паровозо-вагонно заводой паровоз хабсаралгын цехын комсомолшууд залуушуулай Бүхэдэлхэйн VI фестивальда бэлэг болгон түсэбһөө гадуур Л-2278 паровоз хабсаргажа гаргаба. Энэ паровозые тэдэнэр хүдэлмэриин сагһаа гадуур хабсаргаһан байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фестивальна паровозые деподо тушаая үгэлгэдэ дашарамдуулагдаһан митинг боложо байна.

А. Кочергинэй фото.

Шэнэ барилганууд

Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой хүдэлмэришэнэй тосхондо һүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн барилга хэгдээ. Гоё һайхан клуб, һургуули, больница, поликлиникэ, бани гэхэ мэтын культурна ажаһуудалай эмхи зургаанууд баригдаһан байна.

Энэ жэлдэшье үйлэдбэриин, гэр байрын ехэхэн барилга хэгдэнэ. Заводой дэргэдэ газогенераторна станци, гараж, заһабарилгын механическа цех баригдана. Тэрэнһээ гадна 23 квартиратай гэр баригдажа эхилээ. Тэрэнэй доодо дабхарта магазин нээгдэхэ юм. Мүн заводой олохон хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хүсөөр гэр байрануудые барина. Мастернууд Ф. В. Жуков, П. Ф. Аксинович, М. Т. Седых, стекловарнууд М. И. Никатов, П. Н. Корнеев болон бусад шэнэ гэрнүүдые барижа ороңхой.

Жэлэй эхилһэнһээ хойшо заводой 90 хүдэлмэришэд, албахаагшад гэр барижа эхилээ. Шэл отологшо Д. Ш. Яптуев, машинно-ванна цехын счетовод А. П. Морозова гэгшэд гэрэйнгээ барилгые шэнэ жэл болотор дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

Б. Попов.

Һурагшад амарна

Мүнөө зун Хэжэнгын аймагай һургуулиин һурагшад амаралтаяа һайнаар үнгэргэжэ байна.

Дээдэ Хэжэнгэдэ 32 үхибүүдэй амарха пионерэй лагерь, Хэжэнгэдэ 20 үхибүүдэй амарха хүүгэдэй талмай, пионерскэ дружинанууд эмхидхэгдээ. Орон нютагаа шэнжэлхээр 15 һурагшад Байгал далай хүрэтэр туристска аяншалгада гараа.

Дунда Худанай, Чесанын, Дээдэ Хэжэнгын долоон жэлэй һургуулинуудай ба Дээдэ Хэжэнгын дунда һургуулиин дэргэдэ һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд байгуулагдажа, тэндэхи колхозуудтаа ажаллажа байна.

А. Аюржанаев.

Барилгын һургуулинууд училищинууд болгогдохонь

Манай орон дотор барилгын хүдэлмэриин хэмжээн жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ. Хүдэлмэришэдые бэлэдхэлгын шанар һайжаруулхын тулада ажалай резервын барилгын һургуулинууд 1957—1958 онуудта барилгын училищинууд болгогдохонь.

Тэдээндэ һуралсаха болзор арба һарын орондо хоёр жэлэй болгогдохо байна. Залуушуул арматурщигай, бетонщик-монтажнигай, шулуушанай, гоёогшо-малярай, модошо дарханай, электромонтёрой, элдэб слесарьнүүдэй болон бусад мэргэжэлтэй болохо байна. Үйлэдбэриин практикые һурагшад барилганууд дээрэ гараха юм.

Барилгын училищинуудта абалгын гурим ремесленнэ һургуулида абадагтал адли байха. Эдэ училищинуудта гол түлэб нютагай залуушуул абтаха болоно.

Энэ жэлдэ 300 шахуу һургуули училищинууд болгогдохо байна. Нэгэдэхи класста 40 мянга шахуу хүн абтахаар хараалагдана. Хэшээлынь сентябриин 1-дэ эхилхэнь. Шэнэ училищинуудта мастерскойнууд, кабинедүүд, лабораторинууд эмхидхэгдэжэ байна.

(ТАСС).

Кукуруза ашаха машина

СТАЛИНО. (ТАСС). Областиин колхозууд болон совхозуудта кукурузын һайн ургаса эдеэшэжэ байна. Бэлэдхэлэй организацинуудай хүдэлмэришэд шэнэ ургасые хүлеэн абалгада бэлэдхэнэ, орооһо таряа ашалга, буулгалгые механизацилна.

«Заготзерногой» Велико-Анадольско пунктын механик В. Лунгорой проектээр кукурузые буурсагтай зандань ашаха түхеэрэлгэ бэлэдхэгдээ. Автомобилиин мөөрнүүд дээрэ түхеэрэгдэһэн энэ машина хоёр электро-мотороор хүдэлгэгдэнэ. Энэ самоходно агрегадые нэгэ хүн хүдэлгэжэ, час соо 100 тонно кукуруза ашаха байна.

Газетэ, журнал эдэбхитэйгээр захиба

Зэдын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд жэлэй хоёрдохи хахадта газетэ, журналнуудые олоор захиба. Энээнэй тула колхозой партийна эхин организаци, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд ехэхэн ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулһан байна.

Малай холын гүүртэ отарануудта ажалладаг малшадые хангахын тула 30 хэһэг «Бурят-Монголой үнэн», тэды шэнээн аймагай болон «Бурят-Монгольская правда» газетэнүүдые, хамта 2560 түхэригтэ колхозой правлени захиба. Тиихэдэ колхознигууд 2841 түхэригтэ захилхээ.

Мүнөө колхозой 70 гаран айл 1—2 газетэ, журнал абана.

Д. Цыремпилов.

Загаһашадай амжалта

Баргажанай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз омуль ехээр барижа байна. Һаяхан колхозой загаһа барилгын 5 звено нэгэ һүниин туршада губшаха зуураа 25 центнер омуль баряа. Нүхэр Пилюгинэй звено тэрэ һүни 780 килограмм омуль барижа, илангаяа һайн амжалта туйлаа.

В. Орлов.

Лекци уншалгые иигэжэ эмхидхэнэбди

Үзэл суртал нэбтэрүүлхэ хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа КПСС-эй XX съездын эрилтэнүүдые бэелүүлхын түлөө Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлдэг бүхэсоюзна обществын Сэлэнгын аймагай отделениин гэшүүд оролдолго гаргажа байна. Һарын туршада лекци уншаха түсэб партиин айкомоор баталагдадаг болоо. Тэрэнэй ашаар түрүүндээ зарим газарта лекци олоор уншадаг, заримдаа зондо удаан саг соо лекци оройдоошье уншангүй байдаг ушарнууд болюулагдажа байна.

Манай отделенидэ хүдөө ажахын, медицинскэ ба ниитэ-политическа секцинүүд эмхидхэгдэнхэй. Эдээн соохоо ниитэ-политическэ секци (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Н. П. Попов) һайнаар хүдэлмэрилнэ. Энэ секцидэ бүхы лекцинүүдынь зүбшэн хэлсэгдэдэг Секциин гэшүүн бүхэн нэгэ хэды болоод лэ ажалшадта уласхоорондын байдал тухай болон бусадшье темэнүүдээр һонирхолтой лекцинүүдые уншадаг. Мүн секциингээ ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэй дундаһаа обществын гэшүүн нүхэр Будажап Ширапович Цыренов һайнаар хүдэлнэ. Нүхэр Цыренов өөрынгөө даалгабарита ажалда һайнаар хандахаһаа гадна, мүн отделениин хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, шагнагшадта һонирхолтой лекцинүүдые уншадаг. Мүнөө «Амгалан тайбан байдалай түлөө тэмсэл» гэһэн темээр лекци нүхэр Цыренов уншана.

Энэ нүхэр май һарада 6 газарта лекци уншаа. Июнь һарада мүн лэ олон лекци уншаа. Нүхэр Цыренов лекци уншаад, шагнагшадай асуудалнуудта дэлгэрэнгы, ойлгосотой харюунуудые үгэдэг. Мүн нүхэд Буянов, Козина, Русанова гэгшэд нэгэ хэды болоод лэ элдэб шухала темэнүүдээр лекци уншажа байдаг.

Мүн тэрэшэлэн медицинскэ секци муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд саг соогоо дүүргэдэг. Шэнээр бэшэгдэһэн лекциин текст заабол секциин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг, дутуу дунданууд ыень усадхаха тухай зохистой дурадхалнууд оруулагдадаг байна.

Совет арадай Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэжэ байһан энэ үедэ ниитэ-политическэ секциин лекторнууд Октябриин революци тухай, тэрэнэй вождь В. И. Ленин тухай лекцинүүдые олоор уншана. Байгша оной май һара соо иимэ темэнүүдээр аймаг соомнай 50 гаран лекци уншагдаа.

Ниитэ-политическэ секциин гэшүүд «Бурят-Монголой АССР 40 жэл соо», «Сэлэнгын аймаг 40 жэл соо», Агуухэ Октябрьска революциин ашаар бурят арад эрхэ сүлөөтэй болоо» гэхэ мэтын темэнүүдээр лекцинүүдые бэлэдхэжэ байна. Эдэ лекцинүүд һаяын үдэрнүүдтэ колхоз болон промышленна предприятинуудаар уншагдахань.

Урдань Обществын гэшүүд хадаа лекци имагтал колхозой центртэ гү, али олон зонтой тосхондо уншаха гэжэ оролдодог байгаа. Мүнөө тиигэнэгүй. Эдэнэр холын гүүртэ, отарануудар ябажа, лекци уншадаг болоо. Жэшээнь, Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эгээл холын отара Борьёо нютагта байрлана. Тэрэнь колхозой центрһээ аяар 90 километртэ шахуу юм. Тиимэ холо байрладагшье һаань эндэхи хонишод июнь һара соо хоёр лекци шагнаа. Иимэ баримтануудые тоолохо болоо һаа олон.

Аймгүйсэдкомой культурын таһагай дэргэдэхи лекторскэ нэгэдэлэй Политическэ ба научна эрдэм, һургаал дэлгэрүүлхэ обществын аймагай отделенитэй нэгэдэхэһээ хойшо лекционно пропагандые хүтэлбэрилхэдэ таатай болоо. Хэн лекторэй хаана, ямар лекци уншаһаниие мэдэхэдэ бэлэн. Гадна хаана ямар темээр лекци шагнаха дуратай байһаниие элирүүлхэдэ мүн хүнгэн болоо. Лекторнүүдэй ганса обществын отделенидэ мэдэлтэй байхада бэлэдхэгдэһэн лекцинүүдэйнь идейно-теоретическэ хэмжээе шалгаха арга ехэ болоо.

Һүүлэй үедэ, илангаяа энэ хабарһаа эхилжэ, Обществын отделениин гэшүүд боложо олон хүн ороо. Аймагай колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд бултадаа обществын гэшүүд болонхой. Тиихэдэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд олоороо Обществын гэшүүд болоо.

Гэбэшье, манай хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии. Зарим лекторнүүд шухала асуудалнуудые тайлбарилхадаа тус предприятиин гү, али колхозой ажал хүдэлмэритэй холбоогүйгөөр, юрэнхы дээрэнь уншадаг. Ажалай түрүүшүүлэй, ухаалан зохёогшодой ба уралан нарижуулагшадай дурадхалнуудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тушаа, түрүү шахтернуудые Обществын гэшүүд болгохо тушаа биратай хүдэлмэри хэгдээгүй. Зарим ушарта лекци уншагдаха гэһэн сагтаа уншагданагүй, хойшолуулагдана. Бурят хэлэн дээрэ лекци олоор уншаха арга биишье һаа, энэ арга хүсэд хэрэглэгдэнэгүй.

Гадна уншагдадаг лекцинүүдые бүри һонирхолтой, ойлгосотой болгохо зорилгоор лекциин һүүлээр тус темэдэнь таарамаар документальна кинофильмнүүдые харуулнагүйбди.

Эдэ дутагдалнуудаа дары усадхажа, КПСС-эй XX съездын заабаринуудай ёһоор лекционно пропагандые һайжаруулхын түлөө оролдохобди.

Б. Ширеторов, Политическа ба научна эрдэм дэлгэрүүлдэг бүхэсоюзна обществын Сэлэнгын отделениин түрүүлэгшэ.

Агуухэ Октябриин 40 ойн хүндэлэлдэ

Кяхтын гуталай фабрикын хүдэлмэришэн Виктор Ванжилов социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсажа, халаанайнгаа нормые 170 процент дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Виктор Ванжилов хүдэлмэрилжэ байна.
А. Калмыковой фото.

Электротээрмэ барина

Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхоз электрын хүсөөр ябаха тээрмэ өөһэдөө барижа эхилбэ. Энэ тээрмэ 2—3 сортын талха татаха юм.

Колхозой барилгашад Д. Базаров, Т. Солхонов, Д. Цынгуев гэгшэд «сельэлектрогой» конторын хүдэлмэришэн нүхэр Зайкинай хүтэлбэри доро ажаллаха зуураа даалгабаряа 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Барилгашад Октябриин революциин 40 жэлэй ой болотор тээрмээ ашаглалгада оруулха зорилго урдаа табинхай.

Д. Николаев.

ТРАКТОРНУУДЫЕ ШЭНЭДХЭН ХУБИЛГАНА

Улан-Удэһээ сэхэ хойшоо гараһан шоссейнэ харгы Сэлэнгэ мүрэнэй зүүн эрьеэр зурына. Энэ харгыгаар шэлэй механизированнэ завод хүрөөгүй ябадаха ехэхэн завод байдаг. Заводой шэнээр баригдаһан ехэ корпус һаяхан дүүргэгдэжэ байһан хэбэртэй. Эндэ республикымнай промышленна түрүү предприятинуудай нэгэн болохо «Механлит» заводой хүдэлмэришэд зургаадахи табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлэлсэжэ байдаг.

Заһабарилгада асарагдаһан хуушан трактор, «МАЗ-200» маркын ехэ автомашинанууд заводой хашаа соо харагдана. Ехэ корпусой нүгөө захада шэнэдхэн хубилгагдаһан тракторнууд, заһабарилагдаһан автомашинанууд жэрылдэнэ. Энэ техникэ республикымнай леспромхозуудта абаашагдадаг байна.

— Эндэ асарагдадаг тракторнууд түлеэгээр хүдэлдэг, хүсэгүйхэн газогенераторна тракторнууд байһан юм. Мүнөө тэдэниие дизельнэ түлишэ дээрэ хүдэлдэг мотортой хүсэтэ тракторнууд болгон хубилганабди. Тиигэжэ оронойнгоо арадай ажахыда барилгын модо ехээр үгэхэ хэрэгтэнь леспромхозойнгоо модошодто туһалдаг болонхойбди.— гэжэ заводой түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн Василий Кузин хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье, «Механлит» заводой хүдэлмэришэд Октябриин 40-дэхи ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһанһаа хойшо абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Тэрэ амжалтыень хэдэхэн баримтанууд дээрэһээ хаража болоно. Үнгэрэгшэ табан һара соо тус заводойхид валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө 116,2 процент, тиихэдэ товарна продукци үйлэдбэрилгээ 112 процент дүүргэһэн байна.

Иимэ амжалта хайшан гээд туйлагдааб гэхэдэ, заводой дирекци, партийна организаци ажал ехэтэй хүдэлмэриие үргэнөөр механизацилхын, үйлэдбэри дээрээ түрүү технологи хэрэглэхын түлөө нёдондо жэлһээ хойшо шангаар тэмсэнэ. Мүн заводой хүдэлмэришэд хүтэлбэрилэгшэдэйнгөө энэ һайшаалта үүсхэлые эдэбхитэйгээр дэмжэһэн байха юм. Иимэ хэмжээ-ябуулгын ашаар трактор задалдаг, холбодог цехтэ бүхы хүдэлмэринь оньһожоруулагдаа. Мүн хүдэлмэришэдыншье тракторта шэнэ мотор тодхолгоор яһала баян дүй дүршэлтэй болоо. Тус цехын начальник Иван Егорович Перемитин энээн тухай иигэжэ хөөрэнэ:

— Мүнөө советскэ бүхы хүнүүд ноябриин 7-до болохоёо байһан түүхэтэ һайндэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө тэмсэжэ байна. Бидэшье баһал шадалаараа боложо байнабди. Май һара соо 50 тракторай орондо 55 трактор шэнэдхэн заһабарилжа заводойнгоо дамжуулгын Улаан туг абаа һэмди. Тиихэдэ продукциин өөрынь үные химдаруулһанай ашаар 70 мянган түхэриг арьбалагдаа. Мүнөө июнь һара соо Улаан тугаа баһал алдабагүйбди...

Тэрэшэлэн заводой механическа цехын коллектив һайнаар хүдэлмэрилнэ. Эндэ уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ хүнүүд олоороо хабаадалсажа, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхые оролдоно. Жэшээнь, хүдэлмэришэд Константин Кузнецов, Владимир Зарнов болон бусад уралан нарижуулгын хэдэ хэдэн дурадхалнуудые зохёогоо. Тэрэнэйнь ашаар автомашинын кабина болон бусад детальнуудые хүдэлмэри багатайгаар заһабарилдаг болоо. Энэ цехтэ хүдэлмэрилдэг нүхэр Васильевай комсомол-залуушуулай бригада үндэр бүтээсэтэ ажалаараа онсо шалгарна. Тус бригадынхид һара бүриингөө даалгабариие горьтойгоор үлүүлэн дүүргэжэ, абаһан уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэхэ гүйсэд аргатай болонхой.

Механическа цехын хүдэлмэриие нёдондо жэлэйхитэй жэшэбэл, тад ондоо болонхой. Хэрбээ автомашинын заһабари эхинһээ адаг хүрэтэрөө гараар хэгдэдэг байгаа һаа, мүнөө гүйсэд механизацилагдаһан байна. Жэшээнь, «МАЗ-200» машиные задалалга ба хабсаралга дээрэ олон тонно үргэдэг хүсэтэ хоёр кран, автоматическа тэргэ хүдэлнэ. Мүн заһабариин бүхы хүдэлмэри узловой аргаар хэгдэдэг болоо. Тиигэжэ нэгэ доро 4 ехэ автомашина заһабарилагдана. Май һара соо түсэбэй ёһоор 13-най орондо 14 автомашина заһабарилагдаа.

Заводой хүдэлмэришэд һаяхан болоһон үйлэдбэриингөө зүблөөн дээрэ дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга абаба. Жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 36 трактор, 10 автомашина заһабарилха гэжэ тэрэ уялга соонь хэлэгдэнэ. Заводой коллектив энэ уялгаяа заатагүй дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Партийна организацяар томилогдоһон 22 агитатор ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын түлөө тэмсэжэ байна.

Б. Егоров.

Ноохо хайшалалгые шанар һайнтайгаар дүүргэе

Һайнаар ажалладаг агрегат

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой центртэ Цагаан-Усанай МТС-эй ноохо хайшалгын нэгэдэхи номерой агрегат ажаллана. Эндэ 18 колхознигууд үдэр бүри үглөөнэй 8 часһаа үдэшын 8 час хүрэтэр хонидой ноохо хайшална. Энэ агрегадайхид арбан хоногой турша соо 1700 гаран хонидые хайшалжа, 40 центнер һайн шанартай ноохо гүрэндөө тушааба.

Ноохо хайшалагшадай дундаһаа Дулма Мункуева, Буда-Ханда Цырендоржиева, Лайжа Дамбаева ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, үдэрэйнгөө нормые 100—110 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Ажалайнь шанар һайн. Мүн залуу басагад — Дэрэстэйн дунда һургуулиин һурагшанар Цырен-Долгор Гочеева, Субат Жигмытова гэгшэд элэнһээ жэшээ абажа ажаллана. Тэдэнэр үдэр бүри 20—24 хонидой ноохо һайн шанартайгаар хайшална.

Агрегадые даагша нүхэр Цыренжап Дармажапов, тэрэнэй туһалагша Дамдинжап Цыбиков ажалдаа оролдосотойгоор хандажа, ноохо хайшалагшадай хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэжэ, агрегадаа зогсоонгүйгөөр хүдэлгэнэ.

Д. Жигмытов.

Ехэ олзо ороно

Манай «Гигант» (Мухаршэбэр) колхозой хонишод һайн амжалта туйладаг болонхой. Үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэгдөө. Олонхи хониднай искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ, үбэлэй сагта хурьгалаа. Тиигэжэ хонидоймнай һубайралга нилээд үсөөрөө, хурьгад олоор абтадаг болоо. Мүн хонидоймнай үүлтэршье һайжаржа байна. Мүнөө жэлдэ колхознай 100 эхэ хонин бүриһөө 97 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ. Тиихэдэ хонишод нүхэд Ф. Богомазов, И. Калашников гэгшэд 100 эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абажа түлжүүлбэ.

Нёдондо жэлдэ колхознай хонин бүриһөө 1,9 килограмм ноохо хайшалаа һэн. Тиигэжэ колхознай ноохо хайшалалгаһаа 295 мянган түхэригэй олзо абаһан юм.

Мүнөө манай колхозой хонишод партиин ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Бэшэгтэй танилсажа, хонин ажал дээрээ бүри ехэ амжалта туйлахаар шиидээ. Мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө 2,7 килограммһаа бага бэшэ ноохо хайшалхаар хараалагдана. Хамта дээрээ колхознай 150 центнер ноохо абаха. Хонин ажалһаа абадаг олзо доходнай 670 мянган түхэриг хүрэтэр ехэ болохо юм. Мүнөө ноохо хайшалалга эмхитэйгээр ябажа, хонишод абаһан уялгануудаа дүүргэжэ байна.

Л. Леонов.

Искусствын шухала һалбари

(Гоёон шэмэглэлгын, нарин уралалгын зүйлнүүдые хэдэг дархашуулай республиканска конференцидэ)

Бүри урда сагһаа эхилжэ, элдэб уран гоё шэмэглэл хэдэг дархашуул Бурят орондо олон байһан юм. Энээн тушаа тэрэ сагта манай нютагаар аяншалһан баруун оронуудай эрдэмтэд бэшэдэг байгаа. Гадна, мүнөө болотор үлэһэн урданай шэмэглэлэй зүйлнүүдшье бурят дархашуулай уран бэрхэ, мэргэжэл ехэтэй байһаниень гэршэлнэ.

Бурят дархашуул түмэрөөр гоёолтын зүйлнүүдые хэхэдээ элдэб арга хэрэглэдэг байгаа. Тэдэнэр түмэрые хэблэхэ, һиилэхэ, зурахаһаа гадна, элдэб нарин зүйлнүүдые угалзатуулан алта, мүнгөөр дархалдаг байһан юм. Дархалһан юумэнүүдээ хуба, шүрэ, оюу, номин гэхэ мэтээр гоёодог байгаа.

Экономическа хүгжэлтөөрөө гээгдэнги, промышленна центрнүүдһээ таһаранги байһан урдын Бурят орондо гар уралалга тон шухала һуури эзэлдэг һэн. Ангуушадай багажа зэбсэгүүд, гэр байрын хэрэгсэлнүүд, һайндэрэй хубсаһан—эдэ бүгэдые урдандаа гараараал хэдэг байгаа ха юм.

Нютаг бүхэндэ дархан солотой хүн ехэ хүндэтэй байгаа. Дарханай уран гарынь амигүй бодосуудые амидыруулһан шэнгеэр харагдажа, улад зониие гайхуулагша һэн. Тиимэһээ дархан хүн эди шэдитэй гэжэ тоологдодог байгаа бшуу. Иимэ хүн юушье хэжэ шадаха, хэтэрхэдээ түмэрөөр ада шүдхэршье хэжэ болохо юм гэжэ бурят зоной эртэ сагай нэгэн домог дотор хэлэгдэнэ.

Үе наһа залгажа, алташа ба мүнгэшэ дархашуул өөһэдынгөө хүбүүдые дархалуулжа һургадаг байгаа. Тиигэжэ арадай уралалга үеһөө үедэ нарижуулагдан һайжардаг бэлэй. Жэшээнь, Закамен нютагта уг гарбалаараа дархашуул үндэһэтэй Тубчиновтанай үрэ саданар бии юм. Гурбадахи үеын түлөөлэгшэ Галсан Тубчинов 1940 ондо Москвада болоһон бурят-монгол искусствын декадада хабаадалсаа һэн. Мүнөөшье энэ үбгэн дархалалгаа үргэлжэлүүлһээр. Тэрэ 50 жэлэйнгээ дархалалгын ехэ дүй дүршэлые хүбүүндээ дамжуулан үгэжэ байна.

XIX зуунжэлэй тэн багта Селенгинскдэ ажаһууһан мэдээжэ декабристнар Бестужевтан уран, нарин гартаниие олоор һургаһан юм. Тэрэ үедэ түмэрөөр элдэб зүйлнүүдые хэхэ түрүү аргануудые Бестужевтан бурят баород хүбүүдтэ заажа үгэдэг бэлэй.

Эрхим дархашуул тухай һураг суу түрэл нютагуудһаань холуур тарадаг байгаа. Баргажанай Баянголой дархашуул тухай һураг суу тарадаг байгаа. Монгол, Хитад орододог ехэ зам дээрэ байһан Кяхта хотоһоо холо бэшэ байдаг Табангууд болон Бурдуун нютагайхидай дархашуулай хэһэн мүнгэн хутаганууд, малгайн гоёолтонууд хаа хаанагүй тарадаг байгаа. Хориин мэдээжэ уран дархан Шоймпол Очировай хэһэн элдэб юумэнүүд Байгалһаа хойшо — Алайр хүрэтэр, бүришье саашаа Хальмаг орон хүрэтэр тарадаг һэн.

* *

Сибирьтэ капиталистическэ харилсаанай нэбтэрэн ороһон сагһаа хойшо, илангаяа Сибириие ходо гараһан түмэр зам бариһанһаа хойшо ажаһуудалай гараар хэһэн хэрэгсэлнүүд фабрикада хэгдэһэн зүйлнүүдээр һэлгэгдэжэ эхилээ һэн. Уранһайхан зүйлнүүдые промышленность химда үнэтэйгөөр аад, элбэгээр гаргадаг болоо. Үйлэдбэриин техникын тиихэдэ ахир муу байһан дээрэһээ фабрикада хэһэн зүйлнүүд шанараараа гараар хэһэн зүйлнүүдтэ хүрөөшьегүй һаа, дэлгүүр дээрэ түргөөр тарадаг байгаа. Юуб гэхэдэ, фабрикада хэһэн зүйлнүүд химда сэнтэй байгаа бшуу.

Тиимэһээ уран дархашуул ехээр үсөөржэ, тэдэнэрэй хэһэн уранһайхан зүйлнүүд һүүлэй һүүлдэ хомор боложо эхилһэн юм. Революциин урда тээ манай орондо баяд ноёдой эзэрхэжэ байһан сагта, арад зоной дундаһаа гараһан оюун бэлигтэн, тэрэ тоодо уран дархашуул тушаа хэншье һанаагаа зободоггүй, тэдэнэрэй хүдэлмэридэ туһаламжа үзүүлдэггүй байгаа.

40 жэлэй урда манай орон дотор Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин илаһанай ашаар арад зоной оюун бэлиг үргэн далайсатайгаар ургажа эхилһэн байна.

Бурят-Монголой искусствын түрүүшын декадада бэлэдхэл арад зоной нарин уралалгын, гоёон шэмэглэлгын культурые һэргээн бодхоожо, саашадань бүри ехээр хүгжөөхэ арга боломжотой байһаниемнай элеэр гэршэлээ һэн. Республикын аймагуудаар, хүсэд бэшэ мэдээнэй ёһоор, жараад уран дархашуул бүридхэлдэ абтаһан юм. Москвада үнгэрһэн бурят-монголой искусствын декадада олон дархашуул эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна.

Бурядай искусствын шэнэ жанрнууд болохо уран зуралга, скульптура, графикаһаа гадна, тус декадада гол түлэб түмэрөөр хэгдэһэн нарин уралалгын, гоёон шэмэглэлгын зүйлнүүд харуулагдаа һэн. Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Цырен-Дылык Цыбиков (мүнөө наһа бараһан) айхабтар уран наринаар бүтээһэн зүйлнүүдые выставкэ дээрэ харуулаа һэн. Дээрэ дурсагдаһан Тубчинов дархан 63 наһа хүрэбэшье уран һайхан 10 зүйлнүүдые декадада бэлдэһэн байгаа. Гансал Закаменай аймагһаа декадада 10 дархашуул хабадаһан юм. Тэдэнэрэй тоодо колхозой һаалишан, эхэнэрнүүдэй гоёолтонуудые хэдэг дархан Долгор Логинова оролсоо һэн.

Гэбэшье, 1940 ондо Москвада үнгэргэгдэһэн выставкэдэ улад зоной дунда мэдээжэ болоһон олон дархашуул хабаадалсаагүй бэлэй. Жэшээнь, Читын областьдо ажаһуудаг суута дархашуул Очиржап Зоригтуев, Цыден Нимаев юундэшьеб мартагдашаһан байгаа. Харин Очиржап Зоригтуевай хэһэн уран һайхан зүйлнүүд, тэрэ тоодо нютагай ургамалнуудые зуража гоёоһон бишыхан хайрсаган 1937 ондо Парижда эмхидхэгдэһэн выставкэ дээрэ харуулагдаһан байгаа ха юм. Цыден Нимаевай дархалһан зүйлнүүд мүнөөшье Улан-Удын уранһайханай музейн гоёон шэмэглэлгын таһагта гол һуури эзэлнэ.

Уданшьегүй эхилһэн дайн нарин уралалгын, гоёон шэмэглэлгын искусствын хүгжэлтые нилээд һаатуулһан байна. Гэхэ зуура, дайнай һүүлээр арадай ажахы болон культура хүсэтэйгөөр һалбаран хүгжэжэ эхилээ. Теэд энэ үедэ гоёон шэмэглэлгын искусствода ехэ анархал табигдаагүй байһаниинь гэмшэлтэй. Декадын үедэ туйлагдаһан амжалтанууд бэхижүүлэгдэжэ, саашадаа хүгжөөгдэнгүй үлэшоо Бурят дархашуул ехэнхидээ үндэр наһатай болоһон дээрэһээ үсөөржэ байна. Уранһайхан зүйлнүүдэй фондын дэргэдэхи дархалалгын ганса мастерскоймнай тэндэ хүдэлжэ байһан дархан нүхэр Ц. Д. Намжилоной пенсидэ гарахадань хаагдашаба.

Нёдондо намар Улан-Удэдэ эмхидхэгдэһэн нарин уралалгын, гоёон шэмэглэлгын искусствын выставкэ хангалтагүйгөөр үнгэргэгдөө. Тус выставкые эмхидхэгшэд бэлэн мүрыень хаража, гол түлэб городто дүтэ шадар олдоһон юумэнүүдые суглуулаад, хүдэлмэреэ хизаарлаһан байна. Теэд бүхы дархашуулнай хүдөө нютагуудта ажаһуудаг колхознигууд ха юм! Иимэ ушарһаа ёһотой национальна уранһайхан искусствые харуулхын орондо ехэнхидээ Улан-Удын оёдолшо эхэнэрнүүдэй дунда зэргээр лэ оёһон хубсаһа хунар тэрэ выставкэдэ харуулагдаһан байна. Бүхы Сибириин уранһайханай выставкэ дээрэ манай республикын дархашуулай хэһэн юумэ огто үгы байба. Энэ выставкын эсэстэ болоһон конференци дээрэ бурят дархашуул тухай гансашье үгөөр дурдаагүй.

«Огонёк» журнал соо (1957 он, № 17) Н. Жуков, Б. Полевой хоёр иимэ асуудал табиба:.

«Урдандаа бурят-монгол дархашуул модон дээрэ элдэб юумэнүүдые гоё һайханаар һиилэгшэ һэмнай. Теэд мүнөө юундэ энээн тухай абяан үгыб?» Гэхэ зуура, тэдэнэр түмэршэ дархашуул тухай юушье хэлэнэгүй. Эдэ хүндэтэ нүхэд Байгалай үмэнэ гансал ой тайга бии гэжэ һананa ха. Тиимэһээ эндэхи искусствын түүхэтэй хүсэд танил бэшэ байшаба. Бүхэроссийска гоёон шэмэглэлгын выставкэдэ зорюулжа, эдэ нүхэд статьяагаа бэшэһэн байгаа. Теэд тэрэ выставкэ дээрэ Байгал шадарһаа асарагдаһан, түмэрөөр хэгдэһэн гансашье юумэн үгы байһан юм. Арадай һонирхолтой искусствода иимээр хандаха гээшэ бүтэхэгүй хэрэг мүн.

Түмэрөөр гоё һайхан зүйлнүүдые Бурят-Монголдо яажа хэдэг тухай научна шэнжэтэй, монографическа бэшэг мүнөө болотороо байхагүй. Энээн тушаа зарим тэды мэдээсэлнүүдые хаа яа гарадаг статьянууд соо уншанабди. Национальна зураглан харуулалгын искусствээр манай республикын культурын научно-шэнжэлэлгын институтда искусствын таһагай огто үгынь гэмшэлтэй.

* * *

Бидэ мүнөө бурят дархашуул тухай хэлэбэбди. Манай эндэхи эвенк яһатан соошье уран бэрхэ дархашуул бии гээшэ. Тэдэнэр түмэрөөр, үйһөөр, аңгай арһаар элдэб юумэнүүдые уран наринаар хэнэ.

Республикынгаа бүхы дархашуулые нэгэдхэжэ, тэдээндэ үйлэдбэриин-творческо база байгуулха шухала болоо. Тиимэ базань юун болохоб гэхэдэ, нэгэ талаһаа, уранһайханай коопераци, нүгөө талаһаа, нарин уралалгын, гоёон шэмэглэлгын искусствын дархашуулай союз болоно. Уранзохёолшод, уранзураашад өөһэдынгөө союзуудтай бшуу. Юндэ дархашуул тиимэ союзгүй байха юм?

Нарин уралалгын, гоёон шэмэглэлгын зүйлнүүдые хэдэг дархашуулые эмхидхэн нэгэдүүлхэ гээшэ ехэ удхашанартай. Энэ талаар мүнөө үеын техникын туйлалта хэрэглэжэ болохо байна. Урданай бэлигтэй дархашуулай арга методые гүнзэгөөр шэнжэлжэ, саашань хүгжөөгөөд, дархалалгын шэнэ туйлалтатай ниилүүлхэдэ ямар ехэ творческо арга боломжо бии болгохоб!

Металлнуудаар уранһайхан хэрэгсэлнүүдые дархалдаг заншалаа дахин һэргээжэ, нарин уралалгын, гоёон шэмэглэлгын национальна искусствые саашадань хүгжөөн бадаруулха гээшэ хойшолуулагдашагүй зорилго болоно.

Т. БАЛЗОВСКИЙ.

Нүхэд хонишод!

Эртын хурьгадые абахын, хонидоо олошоруулжа таргалуулхын, нооhо ехээр хайшалхын түлөө тэмсэхэ гээшэ таанарай нангин уялга мүн.

★ ★ ★ ★

Курумканай аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй социалистическэ уялга

Манай колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон бүхы ажалшад хадаа хүн бүхэндэ хүртэсын талаар мяха, hү, тоhо абалгаараа ойрын жэлнүүдтэ турша Американ Холбоото Штадуудые хүсэхэ гэhэн түрэл Коммунистическэ партиингаа уряалые гүнзэгы баяртайгаар угтажа, мал ажалhаа продукци бүри ехээр абадаг болохын тула дээшэлүүлэгдэhэн социалистическэ уялгануудые абаба.

Аймагай колхозуудта 1957 ондо 14.200 центнер мяхан, 34800 центнер hүн, 1820 центнер нооhон абтаха, тиихэдэ 1960 он болотор адуу малаа тоо толгой, жэшээлхэдэ, эбэртэ бодо мал 12000 толгой, тэрэ тоодо үнеэдэй тоо 4200 толгой хүрэтэр, хонидой тоо 150000 толгой хүрэтэр олошоруулагдаха, 1960 ондо амидын шэгнүүрээр мяха 28000 центнер, тэрэ тоодо гахайн мяха 5200 центнер, hү 75600 центнер, нооhо 4100 центнер абадаг болохо гү, али эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 26,1 центнер мяха, 70,6 центнер hү ба 382 килограмм нооhо абадаг болохо байна. Тиин 1956 онойхитой сасуулбал мяха абалга 2,5 дахин, hү абалга 3,1 дахин, нооhо абалга 3 дахин ехэ болохо юм.

Адуу малай тоо толгойе олошоруулха, тэрэнhээ ашаг шэмэ абалгые дээшэлүүлхэ талаар манай зарим колхозууд бүри дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаа. Жэшээлхэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхозой хонишод 1957 ондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 204 килограмм, 1960 ондо 452 килограмм нооhо абаха, харин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 1957 ондо 210 килограмм, 1960 ондо 421 килограмм нооhо абадаг болохо юм. Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд 1957 ондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 52 центнер hү, 18 центнер мяха абаха байгаа hаа, харин 1960 ондо 100 центнер hү, 30 центнер мяха абадаг болохоор шиидээ.

Энэ уялга хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй аймагай зүблөөн дээрэ абтаба.

Залуу хонишоной амжалта

Цырендоржо Ванчикович Чагдуров эрье хонидой отарые даажа абаhаар хоёр жэл тухай боложо байна. Нёдондо жэлдэ энэ отарын хонин бүриhөө 2,9 килограмм нооhон хайшалагдаhан юм. Тиихэдэ артелиин олонхи отарануудhаа 3 килограммhаа дээшэ нооhо хайшалhан юм.

Түрүү хонишодой дүй дүршэлые халан абажа, залуу хонишон Цырендоржо Чагдуров үбэлжэлгые эрхим hайнаар үнгэргөө. Зунай зүлгэ ногоондо эрьенүүдынь тамир hайнтайгаар гараа.

Агуу‌ехэ Октябрьска революциин 40-дэхи жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ орожо, хони үсхэбэрилгые, нооhо абалгые эрид дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Бэшэгтэй танилсажа, отарые даагша Цырендоржо Чагдуров хонин бүриhөө 3,5 килограмм нооhо хайшалха гэжэ уялга абаhан юм. Мүнөө даалгагдаhан 760 хонидойнгоо тус бүриhөө дунда зэргээр 3,8 килограмм нарибтар нооhо хайшалаа.

Б. Чагдуров.

Нёдондонойхиhоо ехэ нооhо абана

Хонин ажалые хүгжөөхэ, нооhо бүри ехээр абадаг болохо талаар парти болон правительствын тусхай Бэшэг колхознигуудай эдэбхи хүсэлэнгые улам ехээр үргэhэн байна. Заиграйн аймагай «Улаан-Эрхирэг» колхоз хонидойнгоо нооhоной хөөрэжэ эхилхэтэй сасуу хайшалжа захалhан байгаа. Саг соонь энэ хүдэлмэридөө бэлэдхэл хэжэ, шадабаритай колхознигуудые хайшалалгын бригадада оруулhан байгаа. Электро-хайшалгануудые бэлэдхэжэ, зохихо зохихо газарнуудтань тодхооhон байгаа. Бүхы хонидойнь нооhоной нэгэн доро хөөрэжэ шадагүй байhан дээрэhээнь түрүүшээр түүбэрилэн хайшалжа эхилээ hэн. Юрэнхы дээрэ хони хайшалалгань энэ жэлдэ hаала эмхитэйгээр эхилээ.

Түрүү хонишон Елизавета Корнаковагай отарада 512 эрье хонин байдаг. Эдэ эрьенүүдэй нооhониинь бүхыдөө хөөрэжэ, хайшалхада ехэл зохистой болоhон байгаа. Тиимэhээ эндэ нооhо хайшалалгын хүдэлмэри түргэн саг соо, эмхитэйгээр ябуулагдаба. Мүнөө 512 эрьенүүд хайшалагдажа дүүрээ. Эндэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 3,7 килограмм нооhон абтаба. Тиин энэ отараданъ нёдондо жэлдэ хонин бүриhөө 2,7 килограмм нооhон абтаhан байгаа бшуу. Тус отарын нилээд олон эрье намар тээшээ гүрэндэ тушаагдаха юм. Хонишод туйлаhан амжалтануудаараа hанаагаа амарангүй хонин бүриhөө абтадаг нооhые саашадаа улам ехэ болгохын хойноhоо тэмсэжэ байнхай.

Хонишод Цыбжидма Бадмаевагай, Даши Найдановагай болон Еши Галсановагай хүдэлдэг отара 691 хонитой. Тэдэнэйнь 428-ниинь ехэ хонид юм. Мүнөө үедэ энэ отарынхид зуун хонин бүриhөө зуун хурьга абанхай. Хони хайшалалга эндэ түлэг ябана. Мүнөө хайшалагдаад байhан хонидhоонь дунда зэргээр 3,3 килограмм нооhон абтаад байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ хонидhоо оройдоол хоёрхон килограмм нооhон дунда зэргээр абтаhан байгаа.

«Улаан-Эрхирэг» колхоз хамтадаа зурган отаратай юм. Гурбан отарын хонид сум хайшалагдаад байна. Нүгөө гурбаниинь эдэ үдэрнүүдтэ хайшалагдажа дүүрэхэнь. Энэ хугасаан соо хурьганай нооhо хайшалалга баhал дүүрэхээр хараалагдана. Нооhо абал[illegible] ехэ хэрэгтэ эртын, үбэлэй хурьга ехэхэн ашагтай. Эрхирэгэй хонишодой дүй дүршэл дээрэhээ энэ элирнэ. Жэшээлхэдэ, үбэл хүрэтэр hайхан нооhо үгэдэг байна.

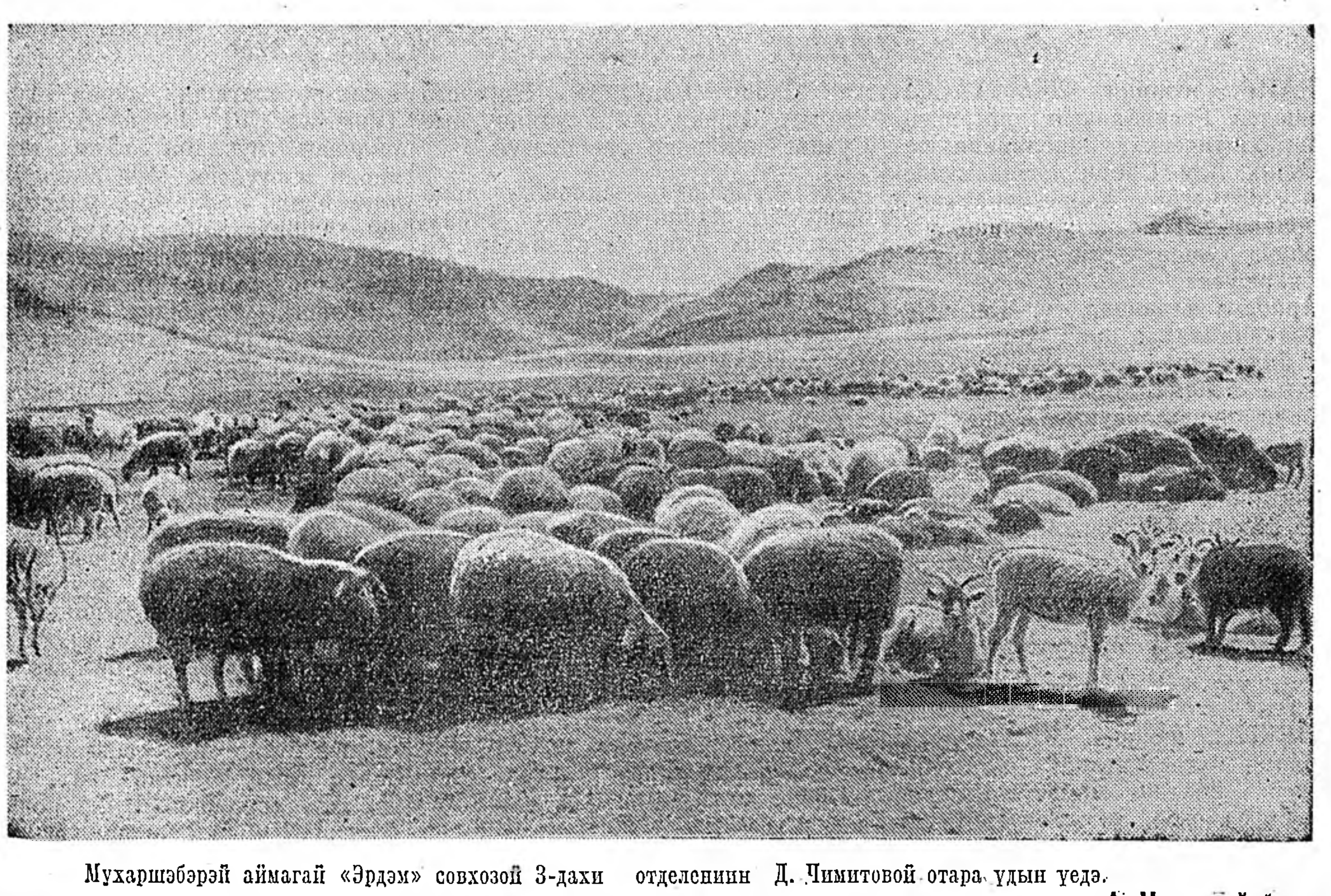
Хони хайшалхатаяа хамта колхоз гүрэндэ нооhо тушаана. Түсэбэй ёhоор мүнөө жэлдэ гүрэндөө 73 центнер нооhо тушааха байhан аад, 60 шахуу центнер нооhо тушаагаад байна. Тус колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ 53 центнер нооhо гүрэндэ тушааhан юм. Мүнөө жэл хамта дээрээ 90 центнерhээ бага бэшэ нооhо гүрэндэ тушааха гэжэ шиидэнхэй.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Бэшэг зүбшэн хэлсэхэ зуураа, колхоз доторхи арга боломжонуудаа хаража үзөөд, тус колхозойхид тодорхой уялгануудые шэнээр абаа. Жэшээлхэдэ, 1957 ондо хонидойнгоо тоое 28 процентээр, 1958 ондо 58 процентээр, 1960 ондо 213 процентээр олон болгохо гэhэн байна. Энэ жэлэй эсэс хүрэтэр үшөө нэгэ мянга шахуу хурьга абаха болоно. Тиигэбэл зуун эхэ хонин бүриhөө энэ жэлдэ зуун хорин табан хурьга абаха байна.

1956 онтой жэшэхэ болоо hаа, 1960 ондо 3,5 шахуу дахин ехэ нооhо абадаг болохо гэhэн уялга абаа.

Абаhан уялгануудаа бэелүүлхын түлөө колхозой хонишод үсэд шангаар оролдоно. Мүнөө хонидоо ороондо оруулха гэжэ бэлэдхэжэ байна. Олонхи хонидоо искусственна аргаар, эрхим үүлтэрэй хусануудай үрэhөөр үрэжүүлхэ юм. Мүнөө жэлдэ хонидой хоёр типовой байра бариха модон бэлэдхэгдээд, ойhоо машинануудаар шэрэгдэжэ байна.

Ц. Динградов.

Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой 3-дахи отделениин Д. Чимитовой отара үдын үедэ.

А. Мантаевай фото.

Даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ

Хэжэнгын «Коммунизм» колхозой 3-дахи комплексно бригадын хонишод мүнөө хонидойнгоо нооhо хайшалжа эхилэнхэй. Эндэ Чесаны МТС-эй электрохайшалалгын агрегат хүдэлнэ. Хайшалагшад Семёнова, hургуулиин hурагшад Д. Пунсыкова, Д. Мангатаева, Ц. Будажапова гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабари 120—150 процент дүүргэнэ. Энэ бригадын хайшалhан нооhон гүрэндэ тушаагдаа.

Д. Николаев.

Иихэдэнь яалтай гээшэб?

Хүндэтэ нүхэр Тархай!

Энэ бэшэг уншахадаа үhэнтнэй үрзэгэд гэхэ, нюргаруутнай хүйтэн хүлтэй арзагар абаахай гүйшэхэ ёhотой даа. Долоо найма наhандаа дохоншоон, ээрэмшээн ябаhан үемни үнгэрhөөр хэдэн арбаад жэл болоо. «Наhаяа хүсэhэн, нарбаяа сайhан», өөртөө хадаа яhалал томоотой хүн би. Гушаад жэлдэ багшалжа, ажалшадай аша үрэнэрые хүмүүжүүлэлсэhэндээ омогорхожо ябадагби.

Теэд, зарьмашуул долоотой найматай гү, али дүрбэтэй табатай гэнэн хонгор үхибүү гасаалhан шэнгеэр намайе наадалдаг, баhадаг болоод байнал. Этигэнэгүй гүт? Баримтануудые урдатнай бад байса табижархиhуу. «Дарасун» курортдо ошожо амарха, аргалуулха hанаатай багшанарай профсоюзай Хэжэнгын айкомдо (түрүүлэгшэнь Ильина) хоёр жэл соо гурбан мэдүүлгэ баряаб. «Үгэхэ, үгэхэ. Танда үгөөгүй аад, хэндэ үгэхэ гээшэ биибди», «Одоолшье үгэхэбди» гэхэ зэргын амтатай үгэнүүдээр дарга Ильина намай садхаагаад лэ гаргадаг байба. Этигээд лэ, баярлаад лэ ябадаг байбаб. «Одоолшье» гэhэн оодохон үгэнүүд оодоролдожол, оодоролдожол байба, ошохо сагшье ошожол байба. Тиигэhээр байтар бүхэли жэл үнгэрбэ. «Одоошье танда үгтэхэ болобо даа» гэhэн путёвко Хэжэнгын дунда hургуулиин директортэ үгтэшэлэй!..

«Энэ иихэдээ юун болобо гээшэб?!» гэжэ Ильинада оробоб. «Одоолшье танай оошор хүсөө. Үшөө нэгэ путёвко үглөө мүнөөгүй ерэхээ байна. Танhаа ондоо хэндэшье үгтэхэгүй» гэжэ байжа гунхалзаба. Гурба хоноод ерэхэдэмни «Дарасун» ошохо путёвко ерэhэн аад, профсоюзай айкомой гэшүүн Сампиловада үгтөө гэлсэбэ! Ай ян! Яахабши теэд, хүсөөрөө буляажа абаха бэшэ ха юм ши!..

Гомдол мэдүүлхэ hанаатай түрүүлэгшэ Ильинае hурагшалхадамни өөрөө үшөө нэгэ путёвко абаад, курортдо ябашаhан байлай! Одоолшье үhэмни үрзышэбэ! Танайшье үhэн үрзылсэшэбэ аабза, Мархайн аша Тархай?

30 жэлдэ хүдэлхэ зуураа, курортдо ошожо аргалуулха эрхэтэй болоhон лэ байхаб. Зүгөөр дарга Ильина Хэжэнгэдэ оройдоо 2—3 жэл хүдэлжэ байна. Теэд, Ильина бидэ хоёрой илгаа дэн ехэ байшаба гээшэ ха: би—жиирэй багша, Ильина — ехэ дарга.

Иимэ ушарай болоод байхада яалтай гээшэб, нүхэр Тархай?

Ц. Тогтохоев, БМАССР-эй габьяата багша.

Ондоо болгогдоhон оньhон үгэ

«Залхуу хүн забагтаа хүрэхэгүй» гэхэлэ оньhон үгын оторхой гэжэ мэдэхээр байха. «Забаг» гээшэ үлэ ойлгогдохоор бэшэ байхадаашье магадгүй. Һэеы гэрэй туурга дээбэри хоёрсой хоорондохи забhарые «забаг» гэдэг. Тэндэ алшуур, тамхин, түлхюур, зуруул гэхэ зэргын жэжэ хэрэгсэлнүүдые хадагалдаг юм. Зүгөөр hэеы гэр мүнөө үгы болонхой. «Клубайнгаа түлхюур үгыт. Үгы hаа өөрөө ошожо нээгыт» гэжэ олон залуушуулай гүйхада, Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой клубые даагша Цыбигма Гармаева эбhээлэн татаад, «Залхуутай! Түлхюур намда үгы» гэжэ шарангяар харюусаад, хармаандаа байhан түлхюурээ ханхинуулhаар ошодог. «Залхуу хүн түлхюуртэ хүрэхэгүй» гэжэ тэндэхи залуушуул оньhон үгые ондоогоор хэлсэдэг болошоо. Шанга шадалтай колхозой клуб аад, шатар, даам, домино мэтын нааданай хэрэгсэлнүүдгүй байhаар.

Клубта кино харуулагданагүй, лекци, хөөрэлдөөнүүд хэгдэнэгүй. Колхозой бэлигтэй олон залуушуул аймагайнгаа фестивальдашье хабаадаагүй. Энэ эшүүритэй байдалые мэдэжэ байгаад, Хориин аймагай культурын таhаг тус клуб даагшые «залхуурангүй забагтань» хүргэдэг болгохоо яана гээшэб?

Ким Жалсараев.

Һахал, hамбай hаатуулна

Нүхэр Тархай!

Би Сэлэнгын МТС-эй дэргэдэхи курсада ерэнхэйб. Эндэ гурбан зуугаад хүн hурадагбди. Бидэнэрэй эрдэм мэргэжэл ургажал байна, хажуугаарнь hахал, hамбаймнай адлихан ургалсана. Һамбай hаглайшоод, шэрүүн үhэн шэрхэгтэн арбайшоод, самсын заха руу ороод ябахадаа муухай байна. Үргэ шанаада үбдэл сүбдэл hахал ургахадаа хүнэй шэг шарайе гутаана. МТС шадар парикмахерскын үгы байhан тодхороор, утаар ургаhан hахал, hамбай hуралсал hаатуулхаяа hанана гэжэ Сэлэнгын МТС-эй директор болон профсоюзна эмхидэ шэб байса хэлэжэ үгэхыетнай гуйнаб.

Г. Базаржабон.

Хонидоо хоёр дахин олошоруулхабди

Г. Ф. КАРАМАНОВ,
Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ

Мал ажалые хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тушаа парти, правительствын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө манай аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ехэхэн амжалтануудые туйлаа. Тэдэнэр хонидой тоо толгой олошоруулха болон нооhо ехэтэй болгохын түлөө угаа эдэбхитэйгээр оролдон тэмсэнэ. Һүүлшын гурбан жэл соо аймагай колхозуудай хонин hүрэгүүд 20500 толгойгоор олошороо, хонидой үүлтэр нилээд hайжараа, хонин бүриhөө улам ехэ нооhон абтадаг болоо. 1956 ондо урзандаhайхиhаа 8200 толгойгоор хонид олошороо, хонин бүриhөө 1,9 кг. нооhоной орондо 2,3 кг. нооhон абтаа. Аймаг дотор абтаhан нооhон 12 процентээр дээшэлээ. 1957 ондо хонидойнгоо тоо толгой 18 процентээр олошоруулха, хонин бүриhөө 2,8 кг. нооhо хайшалжа абаха, аймаг доторoo абаха нооhоёо 26 процентээр ехэдхэхэ гэhэн зорилго урдаа табинхай хонишоднай хүдэлжэ байна. Үбэлжэлгэ, түл абалга болон нарай хурьгадые түлжүүлэн харууhалалгын дүн харахада, манай колхозууд 1957 онойнгоо түсэб дүүргэхэhээ гадна, үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотой байhаниинь тодорон элирнэ.

Аймагай колхозууд хонин ажалаа хүгжөөхэ түсэбөө июниин 1-дэ 103,7 процент дүүргээд байна. Урда жэлэйхитэй сасуулбал, манай хонишод үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргөө, хони хурьгадай гарзалха ушарнуудые үсөөрүүлээ, хурьга абалга болон тэдэниие түлжүүлэн харууhалгые hайжаруулаа. Аймаг дээрэ абажа харахада, 100 эхэ хонин бүриhөө 89 хурьган абтанхай. Олонхи хурьгад үбэл хабар эртэ абтажа, кошарно-базова аргаар тэнжээгдээ юм.

Хонин ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ хэд шалгаран гарааб?

Суулгын МТС-эй харьяата колхозууд июниин 1-дэ хонин ажалые хүгжөөхэ түсэбөө 109 процент дүүргээ. Түсэбөө 121 процент дүүргэhэн Маленковой нэрэмжэтэ, 111 процент дүүргэhэн «Путь Ленина» колхозууд тэдэнэй дундаhаа бүришье илгаран гараа. «Эрдэм» совхозой суута хонишон Сандык Цыбиков 112 хурьга, хонишод Чимитов Дугаржаб 116 хурьга, Цыдыпов Цырен 111 хурьга, Жалсараев Намбыр 109 хурьга 100 толгой эхэ хонин бүриhөө абаа юм. Тиигэжэ «Эрдэм» совхоз 100 эхэ хонин бүриhөө 101 хурьга абаба.

Мүн колхозуудай хонишодшье горьтой амжалтануудые туйлаа агша. Июниин эхин хүрэтэр Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 100 эхэ хонин бүриhөө 101 хурьга абаа. Мүн колхозуудай хонишодшье горьтой амжалтануудые туйлаа юм. Мүнөө Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 100 эхэ хонин бүриhөө 120 хурьга абаад байна. Хонин ажалые хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ үнэн сэхээр оролдодог түрүү хонишод, түрүү бригаданууд манайда олон. «Хонин ажалые саашадаа хүгжөөхэ, нооhо абалгые ехэдхэхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаhан бэшэгые зүбшэжэ, аймагай ажалшад ехээр hайшааба. Мяха hү, тоhоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар ойрын жэлнүүдтэ Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ зорилгые бэелүүлхын тулада 1960 он болотор hү; мяха хоёр-гурба дахин ехээр абадаг болохын түлөө аймагай ажалшад мал ажалаа хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ түсэбөө шэнэдхэн хаража байна.

Бүгэдэ арадай энэ ехэ патриотическа хүдэлөөндэ хонишод түрүү зэргэдэ зогсожо, 1960 он болтор хонидой тоо толгойе хоёр дахин олошоруулха, нооhо хайшалалгые мүн лэ хоёр дахин ехэ болгохо гэhэн социалистическэ уялга тэдэнэр абаа. Энэ уялгаяа дүүргэхын тулада хонин ажалда hаад ушаруулдаг баримтануудые усадхаха, эхэ хонидой hубайрдаг, гарзалдаг ушарнуудтай тэмсэхэ, элдэб янзын тэжээлээр хонин hүрэгүүдээ хангаха, хони харууhалха дуратай, дүй дүршэлтэй хонишодые отарануудта табиха, түрүү дүй дүршэлэй, эрдэм ухаанай шэнэ туйлалтануудые хонин ажалда хэрэглэхэ ёhотой болоно.

Эдэ зорилгонуудые бэелүүлээд байхадаа, дүтын хоёр-гурбан жэлдэ хонидой тоо толгой хоёр бэшэ, гурба дахин олошоруулжа, нооhо абалгые 3 дахин ехэ болгожо шадаха байhанаа колхозой правленинүүд, хонишод болон зооветмэргэжэлтэд нягталан бодожо үзөө юм. Эхэ хонидой hубайрха болон үбшэлэн гарзалха ушарнууд усадхагдабал, хонидой тоо толгой 12—15 процентээр нэмэхэ байна. Тээсгэн, июниин 17-до аймагай хонишодой зүблөөн колхозой түрүүлэгшэнэрэй, МТС-эй болон «Эрдэм» совхозой директорнүүдэй, зооветмэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар боложо, хонин ажалда бии байhан дутагдалнууд элирүүлэгдээ. Эхэ хонид хусанууд ороной кампанида эртээнhээ бэлэдхэгдэдэггүй, искусственна үрэжүүлгэ хүсэд сэгнэгдэдэггүй дээрэhээ хайша хэрэгээр ябуулагдадаг, хонидой тэжээл hайса бэлэдхэгдээгүй байдаг гэжэ эрид элирүүлэгдэбэ. Энэ зүблөөндэ хабаадагшад «Хонин ажалые саашань хүгжөөхэ, нооhо ехээр абадаг болохо тухай КПСС-эй ЦК-гэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Бэшэгые үндэр ехэ патриотическа сэдьхэлээр hайшаагаад, аймаг соогоо хонин ажалые хүгжөөхэ дайшалхы программа ба хүтэлбэри болгон хүндэтэйгээр хүлеэн абаба. Зүблөөндэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряада харюу болгон, зургаадахи табанжэлэй дүүрэтэр 76 мянган хонидоо 172 мянга хүрэтэр олошоруулхабди гэhэн уялга абаба. Тэрээнhээ гадна, 1956 ондо 4200 центнер нооhо хайшалан абахабди, нооhо абалгаяа хонин бүриhөө 1,2 килограммаар дээшэлүүлхэбди гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад мэдүүлбэ. Манай аймаг 1960 он болотор хонидой тоо толгойе 2,2 дахин олошоруулха, нооhо абалгаяа 3,4 дахин ехэдхэхэ, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 190 кг. нооhо абаха аргаболомжонууд бии гэжэ тэрэ зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдэбэ. «Эрдэм» совхоз эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 205 кг нооhо абажа шадаха юм. Зарим колхозууд болон хонишодой бригаданууд бүри үндэр уялгануудые абаа. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид 1960 он болотор хонидоо 2,6 дахин олошоруулха, 13300 хонитой болхобди, мүнөө 26 центнер нооhо абажа байгаа hаа, 327 центнер нооhо хайшалжа абахабди, искусственна үрэжүүлгэ болон үүлтэр hайжаруулгын хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ, бүхы хонидоо нарин ба нарибтар нооhотой болгоод, 1960 ониие угтахабди, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 255 кг нооhо абахабди гэhэн уялга абаа юм. Мүн Булганинай нэрэмжэтэ колхозойхид 1960 ондо хонидоо 2,7 дахин олошоруулхаар, 352 центнер нооhо абадаг болохоор, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 198 кг нооhо абахаар аргатай байhанаа мэдүүлбэ. «Искра» колхоз 5900 хонидоо 12000 болгожо, нооhо абалгаяа 3,3 дахин ехэдхэхэ, хонин бүриhөө 4,2 кг. нооhо хайшалжа абаха, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 330 кг. нооhо абаха гэжэ шиидээ. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд хонин ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ биратайгаар hанаагаа табидаггүй, хонидые үсхэбэрилхэ ба нооhыень ехэдхэхэ арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэдэггүй байhандаа олзо доход багатай байнабди гэжэ нэгэн дуугаар мэдэрбэд. Тэрэ колхозойхид 1960 он хүрэтэр хонидойнгоо тоо толгойе 2,3 дахин, нооhо абалгаяа 3 дахин дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээ.

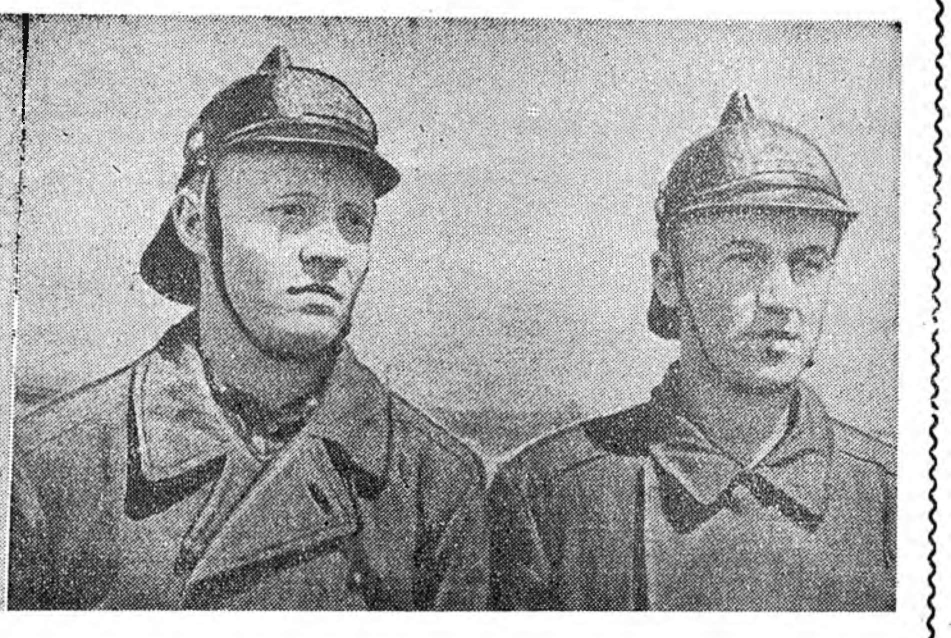
Урдаа табиhан уялгануудаа бэелүүлхын түлөө манай аймагай хонишод, зооветмэргэжэлтэд, колхозой правленинүүд зунай үедэ эхэ хонидые ороондо оруулаад, ноябрь-декабрь hарануудта 11—12 мянган хурьга абажа, хонин ажалые хүгжөөхэ талаар түрүүшын ехэ алхам хэхэнь гээшэ. 40—45 килограммhаа доошогүй шэгнүүртэй, hубайрhан, хурьга хаяhан, хурьгаа үхүүлhэн эхэ хонид, түрөөгүй зуhаг болон тобир бэетэй эмэ түлгэ хонидто «Эрдэм» совхозойхид hайн үүлтэрэй хуса табижа эхилээ. Ехэнхи колхозуудта, мүн энэ совхоздо искусственна үрэжүүлгын пунктнүүд хүдэлжэ эхилээ. Маленковой ба Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудта 350 эхэ хонид ороондо оруулагдаад байна.

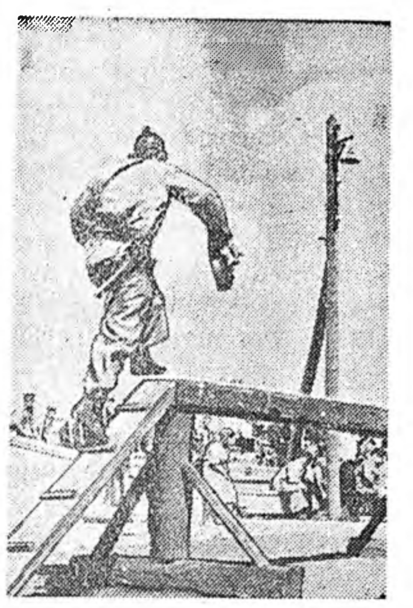
Хонидые тобир тарганаар үбэлжүүлхын түлөө хонин бүридэ 2—3 центнер үбhэ, 30 кг. концентрат болон 2 центнер силос бэлэдхэхэ уялга абаа юм. Зунай ба намарай үедэ хонин hүрэгээ hайн бэлшээридэ адуулжа таргалуулха хэрэгтэй. Үбэл болохоhоо урда, шэнээр барижа эхилhэн бүхы кошарнуудаа барижа дүүргэхэ, хуушануудыень заhабарилха тушаа хэмжээн абтаха байна. Мүнөө үедэ аймагай колхозуудта болон «Эрдэм» совхоздо нооhо хайшалалга түлэг ябажа байна. Колхозой правленинүүд болон зооветмэргэжэлтэд хайшалдаг агрегадуудай хүдэлхые, нооhые зүбөөр, класс—классаарнь илгалгые, нооhоной бүридхэл ямараар хэгдэжэ байhаниие хёрхоор шалгана.

Манай аймагай хонишод, өөhэдынгөө хүсэ шадал гамнангүй коммунистическэ партиингаа табиhан зорилгые бэелүүлжэ, 1960 он болотор хонидойнгоо тоо толгой болон нооhо үгэлгыень хоёр дахин ехэдхэжэ шадахань дамжаггүй.

Түймэр сарагшадай мүрысөөн

Түймэр сарагшад зунай үедэ һуралсалай спортивнэ мүрысөө үнгэргэдэг заншалтай болоо. Һаяхан городой пожарна командануудай бүхэндэ мүрысөөнэй үнгэргэгдэһэнэй удаа городской зонын командануудай хоорондо 2 үдэрэй туршада мүрысөөн үргэлжэлжэ дүүрэһэн байха юм. Энэ мүрысөөндэ городской, МВД-гэй, ПВЗ-гэй, «Механлит» заводой суглуулагдамал команданууд хабаадаа.

Судьягай улаан туг һэбихэтэй хамта мүрысэгшэд үндэр башни өөдэ габшагай түргэнөөр гүйлдэшэбэ. МВД-гэй командын начальник Балдаев 23,9 секундын үнгэрөөд байхада үндэр байшанай 4-дэхи дабхарта хүрөөд байба. Нормын ёһоор энэ үндэрые 30 секунда соо гаталха байгаа юм. ПВЗ-гэй командын түлөөлэгшэ Шаламов тэрээнһээ 1,3 секундаар хожомдожо, хоёрдохи һуури эзэлнэ.

Удаань 100 метрын урилдаан болобо. Энэ юрын урилдаан бэшэ. Мүрысэгшэд 100 метртэ гүйхэ зуураа үндэр хашаа гаталха, дээрэ дундылэгдэһэн 8 метрын утатай бревно дээгүүр гараха, пожарна хоолой холбохо уялгатай юм. Тус мүрысөөндэ мүн МВД-гэй командын түлөөлэгшэ Балдаев баранние ахин гараа. Тэрэнэй саг 27,9 секунда.

Гурбан үетэй дамжуураар байшанай 3-дахи дабхарта гараха мүрысөөндэ МВД-гэй командын гэшүүд Семёнов, Бронников хоёр шалгараа. Тэрэ хоёр даалгабаряа 22,2 секунда соо дүүргээ.

Богонихон сагай хугасаа соо хубсалаад, машинаараа линидэ гаража, 120 метр утатай хоолой задалһанай удаа уһа үгэхэ гэһэн эгээн харюусалгатай мүрысөөн захалба. Командын үгтэхэтэй хамта пожарнигууд шамбай түргэнөөр хүдэлмэриингөө хубсаһа үмдөөд, өөһэд өөһэдынгөө машинануудта һуужа түргэн гүйлгөөр заагдаһан газар тээшэ удаа удаалан зоринод... МВД-гэй команда энэ мүрысөөндэ һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулба.

Мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор МВД-гэй команда түрүү, ПВЗ-гэйхид—хоёрдохи, городской команда—гурбадахи һууринуудые эзэлээ.

Мүн тэрэшэлэн «Механлит» заводой түймэр сарагшадай һайндуранай дружина муу бэшэ бэлэдхэлтэй байһанаа харуулбад. Дружинын гэшүүд нүхэд Назимов, Непогодин, Смирнов, Юсупов, Буценец, Ястребов, Надеин, Бессараб гэгшэд өөһэдынгөө гол мэргэжэлэй хажуугаар пожарнигай мэргэжэлые шудалһан байха юм. Бэрхэшээлнүүдые дабан 100 метртэ урилдаагаар. дружинын гэшүүд Юсупов Непогодин хоёр тусгаар мэргэжэлтэй пожарнигуудһаа дутахагүй һайн амжалтануудые туйлаһан байха юм.

Мүрысөөндэ түрүү һууринуудые эзэлһэн командანууд ба пожарнигуудта үнэтэ шангууд барюулагдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: өөһэд хоорондын мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлэгшэд: 1 Балдаев (мэргэжэлтэдэй дундаһаа) Юсупов Непогодин (һайндуратанай дружинын). 2 Бэрхэшээлнүүдые дабан урилдалга. 3. Түймэр саралгын эстафета.

В. Евлаховай текст,
Е. Ринчиновагай фото.

Үйлэдбэриин гимнастика

Манай орон дотор физкультура болон спорт үдэрһөө үдэртэ хүндэтэй боложо байдаг. Физкультура болон спорт хадаа хүн зоной ажал хүдэлмэридэ, ажабайдалда бүри үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ, тэдэниие коммунистическээр хүмүүжүүлгын шухала арга болохо ёһотой.

Физкультура болон спорт миин саг үнгэргэлгэ бэшэ, харин хүнүүдэй бэсын элүүрые сахиха, тэдэниие ута наһатай болгохо, ажалайнь бүтээсые улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ үүргэ дүүргэдэг гэжэ предприятинууд болон эмхи зургаанууд, профсоюзна болон партийна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд гүнзэгыгөөр ойлгохо зэргэтэй гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи бюро 1956 оной декабриин 3-най тогтоол соогоо зааһан байгаа. Үйлэдбэриин гимнастикада анхаралаа ехээр хандуулха хэрэгтэй гэжэ мүн лэ энэ тогтоол соо заагдаа һэн.

Физическэ хүмүүжүүлгын нэгэн шухала һалбаринь үйлэдбэриин гимнастика болоно. Энэ гимнастика арадай демократиин оронуудта дэлгэрүүлэгдэнхэй, мүн һүүлэй үедэ манай орондо нэбтэрүүлэгдэжэ байнхай. Үйлэдбэриин гимнастика гэдэг юун бэ? Ажалай үдэрэй хугасаада хүнэй ажал бүтээлгэнь ехэ бага боложо байдаг. Хэдэн часта ажал хэһэнэй һүүлээр хүдэлмэришэнэй хүл, гар эсэжэ, амарха баатай болодог. Тиимэһээ амаралтын забһарнуудые зүбөөр хэрэглэжэ, хүсэ шадалаа нэмээхэ тон шухала. Энээндэ үйлэдбэриин гимнастика ехэхэн үүргэ дүүргэхэ байна. Иимэ физзарядка үглөөгүүр, хүдэлмэриин эхилхэһээ урда, хүдэлмэриин үедэ үнгэргэгдэхэ ёһотой. Эдэниие үнгэргэһэнэй ашаар хүдэлмэришэнэй бэе махабад һэргэдэг, шуһаниинь түргөөр гүйжэ эхилдэг, эдеэ хоолынь һайнаар буйлуулагдадаг байха юм. Хэрбээ хүдэлмэришэн хэдэн жэлдэ таһалгаряагүйгөөр гимнастика хээд байбал, сэхэ бэетэй, сээжэ үргэнтэй, тэгшэ мүрэтэй болодог. Миин хэбтэжэ, унтажа амарһанда орходоо, гимнастика хэжэ бэеэ амаруулһаниинь жэшээгүй һайн гэжэ ородой суута физиологууд Сеченов, Павлов гэгшэд тодорхойлон харуулһан байна.

Үглөөнэй зарядка 8—10 упражненеһээ бүридэһэн байха зэргэтэй. Энээниие 7—10 минутын туршада үнгэргэхэдэ һайн. Физкультпауза 5—7 минутын туршада үдэртөө хоёр дахин үнгэргэхэ ёһотой. Энээниие ажаллажа эхилһээр, мүн үдын хоолой һүүлээр 2 час болоод үнгэргэхэдэ таарамжатай. Юуб гэхэдэ, энэ үедэ хүдэлмэришэн ехээр эсээд байдаг.

Иимэ гимнастика ганса хүдэлмэришэд хэхэ бэшэ, мүн столой саана һуужа ажаллагшад хэхэ ёһотой.

Ухаан бодолой хүдэлмэри хара хүдэлмэри хоёрые зүбөөр һэлгэсэлдүүлгын гүнзэгы удхашанарые ородой агуу ехэ физиолог академик Павлов өөрынгөө ажабайдалаар гэршэлһэн байна. Тэрэ хадаа үдэр бүри гимнастика хэдэг байжа, үндэр наһатай болотороо һэргэлэн, элүүр энхэ ябаһан юм. Академик Павловай жэшээгээр үбгэн, залуугүй үдэр бүри гимнастика хэхэ хэрэгтэй, илангаяа наһажаал хүнүүдтэ энэ туһатай.

Манай республикада үйлэдбэриин гимнастика үшөөл һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Гэбэшье, зарим предприятинуудта энэ шухала хэрэгтэ муу бэшээр хандана. Жэшээлхэдэ, нүхэр Исаевай хүтэлбэрилдэг предприятида үйлэдбэриин гимнастика хэгдэжэ эхилһээр дүрбэн һара шахуу болобо. Энээндэ хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй 95 процентнь хабаадуулагдана. Түрүүшээр бэрхэшээлнүүд ушарһан байгаа. Хүдэлмэришэдэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаа. Инструкторнууд томилогдожо, тэдэнтэй 4 үдэрэй семинар үнгэргэгдэһэн байна. Мүнөө үедэ 150 инструктор-общественнигүүд үйлэдбэриин гимнастика үнгэргэнэ. Упражненинүүд 15 хоноод шэнэдхэгдэн һэлгэгдэнэ.

Үйлэдбэриин гимнастика хэжэ эхилһэнэй ашаар ажалай журам, эмхи һайжараа, бүтээсэ дээшэлээ, голодоһон багаар гарадаг болоо. Тиимэһээ республикын бусад предприятинуудта үйлэдбэриин гимнастика ойрын сагта дэлгэрүүлхэ тон шухала болоно.

Л. Бобыкин, үйлэдбэриин гимнастикын методист.

ХИЛЫН СААНАҺАА ЕРЭҺЭН ТЕЛЕГРАММАНУУД

Варшава—Польшын промышленностиин, эрдэм ухаанай болон соёл болбосоролой центр

ВАРШАВА, июниин 29. (ТАСС). Польшын ниислэл хотын бүхы районуудта нэгэшье минута таһалдангүй айхабтар ехэ хэмжээнэй барилга хэгдэнэ. Варшава машина бүтээлгын томо центр болохонь. Мүн Польшын Арадай Республикын соёл болбосорол, эрдэм ухаан эндэ ехээр хүгжэжэ байна.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ гитлеровецүүдэй һандаргаһан Варшавын бүхы фабрика, заводууд арадай-демократическа засагай үедэ сүм һэргээн бодхоогдоо. Тэрээнһээ гадна, промышленностиин олон шэнэ предприятинууд баригдаа. Хүнгэн автомобильнуудай завод, Каспшагай нэрэмжэтэ радиозавод, «Жерань» гэжэ теплоэлектроцентраль болон бусад предприятинууд шэнээр баригдаһан байна. Юумэ үргэдэг транспортын түхеэрэлгын Л. Варынскын нэрэмжэтэ завод, Г. Димитровэй нэрэмжэтэ үндэр вольтно аппаратурын завод, Роза Люксембургын нэрэмжэтэ электролампын завод, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин предприятинууд тон ондоо болгогдожо, шэнэдхэн заһагдаһан байна. «Варшава» гэжэ һайн шанартай булад бүтээдэг металлургическа завод ниислэл хотын захада мүнөө баригдажа байна. Мүнөө үедэ Варшавада автомобильнууд болон радиоаппаратура, элдэб машина болон элдэб түхеэрэлгэ, экскаваторнууд, полиграфическа машинанууд, юумэ үргэдэг транспортын түхеэрэлгэ болон элдэб янзын бусад олон продукци бүтээн гаргагдадаг болонхой.

Варшавын хүн зон жэл бүри 20 мянган байрын шэнэ таһалга абана. Дайнай һүүлэй жэлнүүдэй үедэ 300 мянга шахуу байрын таһалганууд шэнэлэн заһагдаһан, мүн шэнээр баригдаһан байна. Байрын гэрнүүдэй шэнэ районууд, тэрэ тоодо МДМ, Муранув, Мулaнув, Грохув, Прага-2 болон бусад районууд бии болоо.

Польшын ниислэл хото хадаа республикын соёл болбосоролой, эрдэм ухаанай эгээл ехээр хүгжэһэн газар юм. Варшавада баригдаһан соёл болбосоролой, эрдэм ухаанай ордон соо научна болон культурна эмхи зургаанууд, театрнууд, кинотеатрнууд, спортивна түхеэрэлгэ бии. Мүнөө Варшавада научна шэнжэлэлгын 60 институт, 16 дээдэ һургуули бии юм. Һургуулинууд, театрнууд, кинотеатрнууд, клубууд, библиотекэнүүд, Культурын байшангууд улам олон болоо.

Польшын арадай шэн габьяатайгаар ажаллаһанай ашаар обоо хүбөө шулуун дороһоо бодоһон Варшава мүнөө Польшын Арадай Республикын эгээл һайхан, болбосон түхэлтэй город боложо байһхай.

Индиин хоёрдохи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүн

ДЕЛИ, июниин 29. (ТАСС). Хоёрдохи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбэй ямараар дүүргэгдэһэн тухай мэдээнүүдые түсэблэлгын национальна комисси толилбо. Экономикынгоо зарим һалбаринуудта Инди «ехэхэн амжалта туйлаа» гэжэ комисси мэдээсэбэ. Хэдэн ушарнууд, тэрэ тоодо Суэцкэ каналай саг зуура хүдэлхөө болиһон ушар түсэбые дүүргэлтэдэ һаад хээ гэжэ комиссиин мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Хэрбээ 1955—1956 онуудта хүдөө ажахыһаа 64800 мянган тонно эдеэ хоол абтаһан байгаа һаа, харин мүнөө 66200 мянган тонно эдеэ хоолой зүйл абтадаг болобо. Рис, шэниисэ, тэрэшэлэн техническэ культуранууд ехээр абтадаг болоо.

Үнгэрэгшэ жэлэй туршада 3100 мянган акр газар уһалагдаа. Тэрэнэй 1500 мянган акр газарынь уһалууриин томо, мүн дунда зэргын барилгануудай бүтэһэнэй ашаар уһалагдаһан байна. Ороной энерги үгэдэг бүхы предприятинууд 3660 мянган киловатт хүсэтэй.

Орон дотор промышленна продукци улам ехэ хэмжээгээр абтадаг боложо байнхай. 1955 онойхидо орходоо 4 процентээр ехэ булад абтажа, 1956 ондо 1310 мянган тонно булад бүтээгдэһэн байна. 1955 ондо 38200 мянган тонно нүүрһэн абтаһан һаа, 1956 ондо 39400 мянган тонно нүүрһэн малтан абтаа. 86 процентээр олон радиоприёмнигууд, 33-һаа 60 хүрэтэр процентээр олон велосипедүүд, автомобильнууд, электромоторнууд, трансформаторнууд бүтээгдэһэн байна. Гүрэнэй секторэй предприятинууд улам олон локомотивуудые, вагонуудые, станогуудые бүтээһэн, мүн газедэй саарһа ехээр хэдэг болоһон байна.

1956 ондо Индидэ түрүүшын атомна реактор ашаглалгада оруулагдаа.

1956—1957 онуудай түсэбые дүүргэхын түлөө 8300 миллион рупи гаргашалха гэжэ бюджедээр хараалагдаһан һаа, 7610 миллион рупи гаргашалагдаа.

Египедэй Республикын президентын политическэ канцеляриин начальнигай мэдүүлгэ

КАИР, июниин 29. (ТАСС). Египедэй Республикын президентын политическэ канцеляриин начальник Али Сабри гэгшэ Египедэй радиогой корреспонденттэй хөөрэлдэжэ, Египет, мүн араб оронууд тушаа хэдэн асуудалнуудта харюусаа.

Арабска заливаар гү, али Суэцкэ каналаар суднануудаа гаргадаг болохомнай гэжэ Израиль Египедые занана. Египедтэ занажа байһан ороной судные Египет Суэцкэ каналаар гарахыень хорихо эрхэтэй. Энэ эрхэ 1888 ондо Константинопольдо хэгдэһэн конвенцеэр тодорхойлогдонхой юм гэжэ Али Сабри мэдүүлбэ. Тиимэһээ Египет Израилиин суднануудые Суэцкэ каналаар гаргахагүй.

Мүн Арабска залившье араб оронуудта хабаатай уһан байна. Тиимэһээнь Арабска заливаар гү, али Суэцкэ каналаар Израилиин суднануудаа гаргаха гэжэ һэдээ һаань, бидэнэр тэрээндэ харюу үгэжэ шадахабди гэжэ Али Сабри хэлэбэ.

Бэеэ даанхай, ондоо оронуудай хэрэгүүдтэ оролсохогүй гэһэн политика Египет ябуулна гэжэ Али Сабри онсолон тэмдэглэбэ. «Теэд энээндэнь Америкын политическэ ажал-ябуулагшад дураа гутана. Тиимэһээ США Египет хоёрой харилсаан муудаба гэжэ тэдэнэр яаран мэдүүлээ». Мүн лэ энэ шалтагаанһаа боложо, уласхоорондын харилсаа бэелүүлхэ Америкын управлени Египедтэ туһаламжа үзүүлхэһээ арсаһан байна. «Гэбэшье гадаадын туһаламжа абахын тулада политикаяа ондоо гүрэнэй заабаряар хэзээшье ябуулхагүйбди» гэжэ Али Сабри онсолон тэмдэглээ.

Египет Англи хоёрой харилсаае һайжаруулха гэжэ һэдэлгэ хэгдэһэн тухайнь Али Сабри мэдүүлбэ. «Англи Египет хоёрой харилсаанай хүсэд һайжаруулагдатар, хэдэн экономическа асуудалнууд, тэрэ тоодо Англиин Египедтэ ушаруулһан гарза хохидол тухай асуудал шиидхэгдэхэ ёһотой» гэжэ Али Сабри хэлээ.

Империалистнууд Египет Сири хоёрые бусад араб оронуудһаа таһалха гэһэн политика ябуулна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Иимэ политика ябуулһан араб оронуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө арадуудтай холбоогүй болохо. «Харин араб арадууд хоорондо холбоотой байха гэжэ хододоо оролдодог. Тиимэһээнь Египет Сири хоёртой тэдэнэр хэзээшье эбээ таһархагүй» гэжэ Али Сабри онсолон тэмдэглээ.

Коммунистическэ партиингаа 36-дахи жэлэй ойе хитад арад ажалай шэнэ амжалтаар угтаба

ПЕКИН, июниин 29. (ТАСС). Июлиин 1-дэ Хитадай коммунистическэ партиин байгуулагдаһаар 36 жэл гүйсэбэ. Энэ ехэ үдэртэ зорюулан, Хитадай газетэнүүд элдэб материалнуудые толилно, промышленна предприятинуудта дэлгэрһэн мүрысөөн тухай бэшэнэ.

Ороной томо томо предприятинууд Таньшаньска, Таюаньска, Шицзиншаньска металлургическа заводууд, Нүүрһэнэй промышленностиин министерствын шахтанууд, Шанхайн саарһанай фабриканууд болон бусад предприятинууд хахад жэлэйнгээ түсэбые июлиин 1 болотор болзорһоонь урид дүүргээ.

Шэньян городой гүрэнэй саарһанай фабрикын хүдэлмэришэд болон албахаагшад коммунистическэ партиин 36-дахи жэлэй ойн үдэр болотор түсэбһөө гадуур 1725 тонно саарһа бүтээн гаргаха уялга абаа гэжэ «Шэньянжибао» газетэ мэдээсэнэ. Сталепрокатна заводой, электроприборнуудай заводой болон Шэньян городой промышленностиин бусад предприятинуудай цехүүдэй, бригадануудай хоорондо ажалай мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ.

«Дагунбао» газетын июниин 29-дэ мэдээсэһэнэй ёһоор, Шицзиншаньска металлургическа завод июниин эсэс болотор хахад жэлэй түсэбһөө гадуур 5800 тонно шэрэм, 6300 тонно кокс, 1400 тонно шудхамал соргонуудые бүтээхэ.

Дальниин судоверфиин коллектив хахад жэлэйнгээ даалгабариие зургаан үдэрөөр болзорһоонь урид дүүргээ.

Сунакавые США-гэй атомна база болгохо гэһэн түсэбые япон арад эрид буруушаана

ТОКИО, июниин 29. (ТАСС). США-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командовани Сунакава дээрэ атомна база байгуулха һанаатай. Японой ниислэл хотын олон эрхэтэн—студентнэр, хүдэлмэрилэгшэд, ниитын олон организацинуудай түлөөлэгшэд, парламентын депутадууд Токиоһоо Сунакава ерэжэ, Японой газар дээрэ Америкын базануудые байлгахагүйн түлөө эрид тэмсэхээр бэлэн байһан тухайгаа үшөө дахин мэдүүлээ. Сунакавада болоһон митингдэ мянга 500 гаран хүн хабаадаа. Америкын сэрэгэй базые үгы хэхын түлөө Сунакавын таряашадай хэжэ байһан тэмсэлые ниитын организацинуудай, политическэ партинуудай түлөөлэгшэд дэмжэбэ. Митингдэ хабаадагшад энээнииень нэрьемэ альга ташалгаар амаршалан һайшаагаа. Парламентда байһан өөһэдынгөө бүхы гэшүүдые энэ тэмсэлдэ социалистическэ парти элсүүлхэнь гэжэ социалистическэ партиин генеральна секретарь Асанума мэдүүлээ. Сэрэгэй базануудые үгы хэхын түлөө тэмсэжэ байһан нютагай зондо туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор үдэр бүри профсоюзай 60 гэшүүдые эльгээжэ байха гэһэн шиидхэбэри митингдэ хабаадагшад абаа. Мүн энэ тэмсэл хэхын тулада мүнгэ зөөри суглуулжа эхилхэ гэжэ митингдэ хабаадагшад шиидхэбэ. Сунакава дээрэ базануудай бии болохо газарта ажал хүдэлмэриин эхилхэдэ, тэрээндэнь һаалта хэхын тулада хоёр мянган хүдэлмэришэн болон студентнэрые үдэр бүри Сунакава эльгээжэ байха гэжэ шиидхэгдээ.

Митингын һүүлээр демонстраци болоо.

Хани барисаанай, эб найрамдалай слёт болобо

ВАРШАВА, июниин 29, (ТАСС) Польшын хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Вроцлавска воеводствын Загужа-Сленск гэжэ нютагта хани барисаанай, эб найрамдалай слёт нээгдээ. Энэ слёдто Чехословакиин, Советскэ Союзай, демократическа Германи болон Польшын залуушуул хабаадана. Слёт хоёр үдэр үргэлжэлхэ.

Слёдой үедэ уранһайханай, мүн спортын олон хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ байна. Тусхайлбал, Чехословакиин дуу, хатарай ансамбль, Советскэ Армиин дуу, хатарай ансамбль болон бусад коллективүүд наада харуулха. Слёдой түгэсхэлдэ эб найрамдалай болон хани барисаанай митинг болохо.

В. И. Ленинэй зохёолнуудай 7-дохи том словак хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ

ПРАГА, июниин 29. (ТАСС). Чехословакиин телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, В. И. Ленинэй зохёолнуудай 7-дохи том Братиславада словак хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ гараа.

Редакторай орлогшо
О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00464. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 8272.